

Na osnovu člana 12. stav 1. tačka b) i člana 18. stav 1. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01 i 28/04), člana 59. stav 3. Okvirnog Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 18/03), i člana 24. Okvirnog Zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 63/08) Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 1. septembra 2010. godine, donijela je

ZAKON

O SREDNJEM OBRAZOVANJU¹

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

- (1) Zakonom o srednjem obrazovanju regulira se: srednje obrazovanje svih učenika dorašlih za srednje obrazovanje, dopunsko obrazovanje odraslih i stručno usavršavanje koje se ostvaruje u ustanovama srednjeg obrazovanja, nakon završene osnovne škole.
- (2) Zakon o srednjem obrazovanju posebno regulira:
  - a) osnivanje, organizaciju i finansiranje škola,
  - b) upravljanje, rukovođenje školom,
  - c) statusna pitanja učenika,
  - d) statusna pitanja nastavnika i drugih uposlenika u školi,
  - e) stručno usavršavanje, nadzor nad radom škola i uposlenika i
  - f) druga pitanja koja su u vezi sa radom škole.
- (3) Djelatnost srednjeg obrazovanja je djelatnost od posebnog interesa za Kanton Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2. (Ciljevi srednjeg obrazovanja i odgoja)

Ciljevi srednjeg obrazovanja i odgoja su:

- a) obezbjeđivanje prava svakog učenika na srednje obrazovanje pod jednakim uvjetima, u skladu sa njegovim interesovanjem i mogućnostima,
- b) pružanje podrške učenicima srednje škole u izboru odgovarajućeg zanimanja,
- c) stvaranje uvjeta za kvalitetno srednje obrazovanje, koje uključuje dostizanje svjetskih standarda u sticanju znanju i usvajanju vještinama,

¹ Zakon o srednjem obrazovanju objavljen je u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“ broj:23/10.

- d) usklađivanje srednjeg obrazovanja sa zahtjevima i potrebama odnosno kretanjima na tržištu rada,
- e) razvijanje psiho-fizičkih sposobnosti učenika,
- f) razvijanje svijesti o nacionalnoj pripadnosti, očuvanje povijesno-kulturne baštine, nacionalnog identiteta te razvijanje osjećaja ljubavi prema Bosni i Hercegovini,
- g) odgajanje i obrazovanje učenika u skladu sa općim, kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, osposobljavanje učenika za življenje u multikulturalnom svijetu i poštivanje različitosti te razvijanje tolerancije,
- h) obezbjeđivanje uvjeta za razvoj i promociju tradicionalnih zanata,
- i) usklađivanje srednjeg obrazovanja sa srednjim obrazovanjem u zemljama Evropske unije,
- j) sticanje srednjeg obrazovanja koje omogućava vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sistemu obrazovno-odgojnog procesa u Bosni i Hercegovini i
- k) podsticanje na cjeloživotno učenje.

Član 3. (Sticanje stručne spreme)

- (1) Srednja stručna sprema se stiče uspješnim okončanjem srednjeg obrazovanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju u srednjoj školi koja može biti organizirana kao samostalna ustanova ili kao školski, odnosno srednjoškolski centar.
- (2) Srednja stručna sprema stiče se u srednjoj školi, javnoj ili privatnoj ustanovi koja je registrirana kao:
  - a) gimnazija,
  - b) srednja škola za stručno obrazovanje i obuku i to:
    - 1) srednja umjetnička škola,
    - 2) srednja tehnička škola i
    - 3) srednja stručna škola
  - c) srednja vjerska škola,
  - d) srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama,
  - e) srednjoškolski centar sastavljen od dvije ili više vrsta škola iz tač. a), b), c) i d) i
  - f) školski centar sastavljen od različitih nivoa obrazovanja u svojstvu jednog pravnog lica, u skladu sa potrebama lokalne zajednice.

Član 4.
(Status škole)

Srednja škola ima status pravnog lica i upisuje se u registre u skladu sa ovim zakonom.

Član 5.
(Zabrana diskriminacije i političkog djelovanja)

(1) Djelatnost srednjeg obrazovanja je usmjerena ka punom razvoju ljudske ličnosti, poštivanju ljudskih prava, građanskih i drugih demokratskih, profesionalnih, zakonskih i drugih načela.

(2) U srednjim školama zabranjena je svaka vrsta diskriminacije zasnovane na spolu, rasi, seksualnoj orijentaciji, fizičkom ili drugom nedostatku, bračnom stanju, boji kože, jeziku, religiji ili vjerovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom, etničkom ili socijalnom porijeklu, vezi s nekom nacionalnom zajednicom, imovini, rođenju ili na nekom drugom statusu.

(3) Zabranjena je diskriminacija zasnovana na upotrebi zvaničnih jezika BiH u usmenom i pisanom izražavanju učenika, u skladu sa članom 9. ovog zakona.

(4) U srednjim školama zabranjeno je fizičko kažnjavanje, omalovažavanje i vrijeđanje ličnosti učenika i uposlenika.

(5) U srednjim školama zabranjeno je političko organiziranje i djelovanje pojedinaca i političkih partija.

(6) Organiziranje i realiziranje izbornog procesa je dozvoljeno u prostorijama škole samo u vrijeme kada se u školi ne realizira nastava.

(7) Terminološko korištenje muškog ili ženskog roda u ovom zakonu podrazumijeva uključivanje oba roda.

Član 6.
(Troškovi srednjeg obrazovanja)

Redovno obrazovanje učenika u srednjim školama, kao javnim ustanovama, je besplatno.

Član 7.
(Trajanje srednjeg obrazovanja)

(1) Školovanje redovnih učenika u srednjoj školi traje tri ili četiri godine, nakon čega se stiče srednja stručna sprema III (trećeg) ili IV (četvrtog) stepena.

(2) U srednjoj školi, osim realiziranja programa općeg obrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, mogu se realizirati i programi dopunskog obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, kao i programi prekvalifikacije i programi permanentnog obrazovanja - cjeloživotno učenje.

(3) U srednjoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I (prvog) i II (drugog) stepena stručne spreme, kao i stručno osposobljavanje i obuka za odrasle putem kurseva.

(4) Sticanjem obrazovanja iz stava (3) ovog člana ne stiče se srednja stručna sprema.

(5) Programe dopunskog obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, programe permanentnog obrazovanja i programe iz stava (3) ovog člana donosi škola u saradnji sa zainteresiranim subjektima infrastrukture, uz saglasnost ministra obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar).

(6) Troškove realiziranja programa iz st. (2) i (3) ovog člana snose polaznici ovog vida obrazovanja, a visina ovih troškova utvrđuje se posebnim aktom koji donosi školski odbor uz saglasnost ministra.

(7) Stav (6) ovog člana ne primjenjuje se na učenike iz člana 173. ovog zakona.

Član 8.

(Koordinacija sa tržištem rada)

(1) Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) će potrebe osnivanja i organiziranja ustanova za srednje obrazovanje usaglašavati sa zahtjevima i potrebama tržišta rada.

(2) Da bi se obezbijedile veze između srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i tržišta rada, na nivou Kantona formira se tripartitno savjetodavno vijeće koje čine predstavnici poslodavaca, sindikata i Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).

(3) Bliže uvjete za formiranje, nadležnosti i način rada vijeća iz stava (2) ovog člana posebnim aktom propisuje ministar.

(4) Ministarstvo koordinira zajedničke sastanke predstavnika tripartitnog vijeća koje se sastaje redovno, a najmanje dvaput godišnje.

Član 9.

(Upotreba jezika i pisma u nastavi)

(1) Nastava u školi se izvodi na zvaničnim jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik.

(2) U nastavi se koriste oba zvanična pisma Bosne i Hercegovine (latinica i ćirilica), a u ovisnosti od potreba učenika, i znakovno pismo.

(3) Nastava ili dio nastave u srednjim školama može se izvoditi i na stranom jeziku, uz saglasnost ministra.

Član 10.
(Obrazovanje u inostranstvu)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine koji su dio srednjeg obrazovanja stekli u inostranstvu, te strani državljani, apatridi ili lica bez državljanstva, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provođenja ekvivalencije svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.
- (2) Ako se prilikom ekvivalencije svjedodžbi utvrdi da program u inostranstvu ne odgovara nastavnim planovima i programima škole u kojoj učenik namjerava nastaviti školovanje utvrđuje se obaveza polaganja razlike predmeta, koju utvrđuje nastavničko vijeće škole u kojoj učenik nastavlja obrazovanje.
- (3) Državljeni Bosne i Hercegovine koji su osnovno obrazovanje stekli u inostranstvu, te strani državljani, apatridi ili lica bez državljanstva, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provođenja nostrificiranja svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.
- (4) Ekvivalenciju svjedodžbi iz stava (1) i nostrificiranje iz stava (3) ovog člana vrši Ministarstvo.

Član 11.
(Pravo na obrazovanje stranih državljana i drugih lica)

Strani državljani, lica bez državljanstva i lica kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH imaju pravo na sticanje obrazovanja u skladu sa ovim zakonom i važećim propisima, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, sa Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje lica kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH, onda kada se može osnovano zaključiti da će takve lica u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca.

Član 12.
(Obrazovanje nacionalnih manjina)

- (1) Državljanima Bosne i Hercegovine koji se smatraju pripadnicima nacionalne manjine, prema definiciji iz Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina, u srednjoj školi u koju su upisani bit će osigurana nastava iz njihovog maternjeg jezika na tom jeziku.
- (2) Lice na koju se primjenjuje stav (1) ovog člana koja želi pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika na tom jeziku, će pri upisu obavijestiti školu da je pripadnik manjine, i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.
- (3) Nastava maternjeg jezika iz stava (2) ovog člana može se odvijati u razredu, zasebnom razredu, grupi ili pojedinačno, ukoliko se za tu nastavu prijavi najmanje deset učenika iz svih odjeljenja jednog razreda. Nastava može biti organizirana u matičnoj školi, a ako to nije moguće nastava se organizira za više škola ili za nivo Kantona na za to podesnom mjestu.
- (4) Lice zaduženo za nastavu iz stava (2) ovog člana, ukoliko nema profil i stručnu spremu za nastavnika tog jezika, mora imati najmanje VI stepen stručne spreme ili završen prvi ciklus

Bolonjskog visokoobrazovanog procesa i odgovarajuće znanje datog jezika, kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.

(5) Ministarstvo donosi nastavni plan i program za nastavu iz maternjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina i osigurava nastavni materijal za takvo obrazovanje. Nastavni materijal odgovara potrebama date manjine i uključuje sadržaje iz književnosti, historije, geografije i kulture te manjine.

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 13.

(Osnivanje i obavljanje djelatnosti)

Srednje škole osnivaju se u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom srednjeg obrazovanja i odgoja, koji donosi Kanton, i obavljaju djelatnost u skladu sa zakonom, provedbenim aktima i Pedagoškim standardima i normativima, nastavnim planovima i programima.

Član 14.

(Oblici svojine kod osnivanja srednje škole)

- (1) Srednja škola može biti osnovana u svim oblicima svojine predviđenim ovim zakonom.
- (2) Srednja škola može biti osnovana kao javna ustanova ili ustanova.
- (3) Javne ustanove i ustanove osnivaju se pod jednakim uvjetima.

III. POSTUPAK OSNIVANJA, STATUSNE PROMJENE, TRANSFORMACIJA, REORGANIZACIJA I UKIDANJE SREDNJIH ŠKOLA

Član 15.

(Osnivač srednje škole)

- (1) Srednja škola kao javna ustanova osniva se u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o ustanovama.
- (2) Srednja škola kao ustanova osniva se u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o ustanovama, a istu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) uz odobrenje ministarstva i uz prethodnu saglasnost Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština).
- (3) Ako srednju školu osniva više pravnih odnosno fizičkih lica, međusobne odnose reguliraju ugovorom.
- (4) Osnivač srednje škole ne može biti fizičko ili pravno lice pravosnažno osuđivano za učinjeno krivično djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci i duže.

Član 16.

(Podnošenje zahtjeva za osnivanje i dostavljanje garancije)

- (1) Osnivač srednje škole Ministarstvu podnosi zahtjev za osnivanje srednje škole.
- (2) Uz zahtjev za osnivanje srednje škole osnivač prilaže dokaz o uplati sredstava u iznosu utvrđenom Odlukom Vlade, na tekući račun Ministarstva, a za potrebe troškova vođenja postupka osnivanja srednje škole od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka po zahtjevu.
- (3) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana osnivač je obavezan dostaviti prijedlog elaborata o opravdanosti osnivanja srednje škole i garancije za osnivanje u pogledu unaprijed obezbijedenih i planiranih finansijskih sredstava za osiguranje uvjeta za početak rada i dalji rad.
- (4) Garancije iz stava (3) ovog člana osnivač srednje škole dostavlja za period od najmanje pet godina.
- (5) Ministarstvo obavještava osnivača srednje škole o urednosti i usklađenosti sa zakonom dostavljenog zahtjeva i određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.
- (6) Rok za otklanjanje nedostataka iz stava (5) ovog člana ne može biti duži od 30 dana.
- (7) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (5) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

Član 17.

(Sadržaj elaborata srednje škole)

Elaborat o opravdanosti osnivanja srednje škole obavezno sadrži: podatke o osnivaču, sjedište i naziv, ciljeve, dužinu trajanja obrazovanja, nastavni plan i program, potrebe društva za obrazovanjem za određeno zanimanje, profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete utvrđene Pedagoškim standardima i normativima, finansijska sredstva potrebna za ispunjenje tih uvjeta, način obezbjeđenja finansijskih sredstava za rad srednje škole.

Član 18.

(Ekspertna komisija)

- (1) Nakon dostavljanja urednog zahtjeva iz člana 16. ovog zakona, Ministarstvo donosi poseban akt kojim obrazuje ekspertnu komisiju radi razmatranja zahtjeva i Elaborata te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja srednje škole.
- (2) Akt o obrazovanju ekspertne komisije iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (3) Ekspertnu komisiju iz stava (1) ovog člana, koja broji najmanje pet članova, obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i stručnjaka za odgovarajuće vrste škola, predstavnika osnivača srednje škole u osnivanju i predstavnika Ministarstva.

Član 19.
(Prijedlog odluke Vlade o elaboratu)

- (1) Ako je ocjena elaborata od strane ekspertne komisije pozitivna, uredan zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem ekspertne komisije Ministarstvo dostavlja Vladi, koja, u slučaju prihvatanja, prijedlog upućuje Skupštini na razmatranje i usvajanje.
- (2) Odluka Vlade o elaboratu iz stava (1) ovog člana mora biti donesena najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja ekspertne komisije Ministarstvu.
- (3) Nakon što Vlada donese prijedlog odluke, Ministarstvo će o tome u roku od osam dana obavijestiti osnivača.
- (4) U slučaju da je Vlada odbila dati saglasnost na elaborat, zbog negativnog izvještaja i stručnog mišljenja ekspertne komisije, osnivač može tražiti da se osnuje posebna ekspertna komisija koja će ponovo razmotriti elaborat i razloge odbijanja davanja pozitivnog stručnog mišljenja i saglasnosti te još jednom utvrditi da li postoji opravdanost osnivanja. Nalaz i mišljenje posebne ekspertne komisije putem Ministarstva dostavit će se Vladi na razmatranje.
- (5) Komisiju iz stava (4) ovog člana obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i stručnjaka za odgovarajuće vrste škola, predstavnika Ministarstva, koji nisu bili imenovani u ekspertnoj komisiji, s tim da se jedna trećina članova imenuje po prijedlogu osnivača srednje škole u osnivanju.
- (6) Akt o obrazovanju posebne ekspertne komisije iz stava (4) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok od najduže 60 dana za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (7) Ako je ocjena posebne ekspertne komisije pozitivna, uredan zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem posebne ekspertne komisije i stručnim mišljenjem komisije iz stava (1) ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi na razmatranje i usvajanje u roku od 15 dana od dana dostavljanja izvještaja posebne ekspertne komisije.
- (8) Vlada će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva iz člana 16. ovog Zakona ukoliko je izvještaj ekspertne i posebne ekspertne komisije negativan.
- (9) Protiv odluka Vlade iz st. (7) i (8) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 20.
(Odluka Skupštine)

- (1) Odluka Skupštine o zahtjevu osnivača, mora biti donesena najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja Ministarstvu urednog zahtjeva iz člana 16. stav (5) ovog zakona.
- (2) Odluka Skupštine iz stava (1) ovog člana je konačna i putem Ministarstva dostavlja se osnivaču.

(3) Nakon što Skupština donese odluku kojom se daje saglasnost na osnivanje srednje škole, Ministarstvo odluku Skupštine sa zahtjevom dostavlja Vladi odnosno osnivaču radi nastavka procedure osnivanja škole.

(4) Isti osnivač ili suosnivač može podnijeti ponovo zahtjev iz člana 16. ovog zakona nakon isteka roka od najmanje tri godine od donošenja odluke Skupštine iz stava (2) ovog člana, ukoliko je ona bila negativna.

Član 21. (Osnivački akt)

(1) Prije osnivanja škole, srednjoškolskog odnosno školskog centra (u daljem tekstu škola), osnivač imenuje komisiju koja obavlja pripreme radnje za osnivanje škole.

(2) Komisija iz stava (1) ovog člana utvrđuje prijedlog akta o osnivanju (osnivački akt).

(3) Osnivačkim aktom se obavezno utvrđuju:

- a) naziv/ ime i sjedište osnivača,
- b) naziv i sjedište škole,
- c) vrsta ili vrste škola u školi koja se osniva,
- d) nastavni planovi i programi koji će se realizirati u školi,
- e) način izbora prvih nastavnika i drugog osoblja u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima,
- f) prijedlog Pravila škole,
- g) izbor lica koja će biti privremeni članovi školskog odbora,
- h) lice koje će do imenovanja direktora predstavljati i zastupati školu, vd direktora, i njegova ovlaštenja i odgovornosti,
- i) rok za imenovanje školskog odbora i direktora,
- j) podaci o prostoru i opremi te način njihovog osiguranja,
- k) ograničenja u pogledu sticanja, opterećivanja i otuđivanju nekretnina i druge imovine škole,
- l) vremenski plan ustanovljenja škole,
- m) međusobna prava i obaveze osnivača i škole i
- n) druga pitanja značajna za rad škole.

(4) Komisija iz stava (1) ovog člana prati proces ispunjavanja ostalih uvjeta neophodnih za početak rada i dalji rad škole koja se osniva te dostavlja osnivaču i Ministarstvu izvještaj o ispunjenosti uvjeta potrebnih za početak rada i dalji rad škole koja se osniva.

(5) Akt o imenovanju komisije iz stava (1) ovog člana sadrži i rok za podnošenje izvještaja komisije o ispunjavanju uvjeta za rad, sa predloženim i obrazloženim kalendarom aktivnosti za donošenje akta o osnivanju srednje škole od strane Skupštine, rok za provjeru uvjeta i datum početka rada škole.

(6) Ukoliko komisija dostavi izvještaj da su ispunjeni uvjeti neophodni za početak rada i dalji rad škole, Ministarstvo daje mišljenje o izvještaju komisije i, ukoliko je mišljenje pozitivno, dostavlja ga Vladi odnosno osnivaču koji donosi akt o osnivanju srednje škole.

Član 22.

(Osiguravanje uvjeta za rad)

(1) Uvjeti za osnivanje srednje škole su:

- a) da postoji potreba za kadrovima koji će se u toj školi obrazovati,
- b) da se te potrebe ne mogu zadovoljiti u postojećim školama,
- c) da su obezbijedena sredstva za osnivanje i rad škole i da škola može raspolagati tim sredstvima,
- d) garancija da će biti osigurana sredstva za nastavak školovanja učenika ako dođe do ukidanja škole,
- e) da je obezbijeden prostor, oprema, nastavni kadar i nastavna sredstva za rad škole u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima,
- f) da ima dvoranu za sport i tjelesni odgoj i najmanje jedno igralište na otvorenom prostoru i
- g) posebno obezbijedenje uvjeta za srednje stručne škole u cilju realizacije praktične obuke i rada koji se može odvijati u školskim radionicama za praktičnu obuku i u radnim prostorijama drugih pravnih lica na osnovu ugovora ili sporazuma o saradnji.

(2) Osnivač srednje škole na području Kantona osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole, u skladu s Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.

(3) Pedagoške standarde i normative donosi Vlada.

Član 23.

(Provjera ispunjenosti uvjeta za rad)

(1) Zahtjev za donošenje rješenja o ispunjenosti uvjeta za rad osnivač podnosi Ministarstvu, nakon ispunjenja uvjeta iz člana 22. ovog zakona.

- (2) Po zahtjevu iz stava (1) ovog člana Ministarstvo obrazuje stručnu komisiju za provjeru ispunjenosti uvjeta za početak rada srednje škole kao ustanove.
- (3) Akt o obrazovanju stručne komisije iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (4) Rješenje o ispunjenosti uvjeta za početak rada škole donosi ministar.
- (5) Ako se utvrdi da srednja škola u osnivanju ne ispunjava uvjete navedene u zakonu, Pedagoškim standardima i normativima te provedbenim aktima, ministar će rješenjem odrediti primjeren rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka i o tome obavijestiti osnivača.
- (6) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava (2) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.
- (7) Komisija iz člana 23. ovog zakona će u roku kraćem od 15 dana razmotriti dostavljene dokaze o otklanjanju utvrđenih nedostataka i utvrditi da li su ispunjeni uvjeti za početak rada i dalji rad srednje škole u osnivanju i o tome obavijestiti ministra, koji će na osnovu dostavljenog izvještaja donijeti rješenje u skladu sa zakonom.
- (8) Protiv rješenja ministra iz st. (1), (2) i (4) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 24. (Upis u registre)

- (1) Nakon što stručna komisija iz člana 23. ovog zakona utvrdi da su ispunjeni uvjeti za početak rada i dalji rad, novoosnovana srednja škola na osnovu rješenja ministra o ispunjavanju svih uvjeta za početak rada i dalji rad, upisuje se u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo (u daljnjem tekstu: Registar).
- (2) Na osnovu upisa u Registar iz stava (1) ovog člana, srednja škola upisuje se i u Sudski registar i danom upisa stiče svojstvo pravnog lica.
- (3) Propis kojim se preciznije uređuje postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta, postupak upisa, sadržaj i način vođenja Registra iz stava (1) ovog člana, donosi ministar.

Član 25. (Početak rada srednje škole)

- (1) Novoosnovana srednja škola može početi sa radom na osnovu rješenja ministra o ispunjavanju uvjeta za početak rada.
- (2) Nastava u novoosnovanoj srednjoj školi realizira se u skladu sa članom 38. ovog zakona.
- (3) Novoosnovana srednja škola počinje sa radom na početku školske godine, u skladu sa članom 39. ovog zakona.

(4) Srednja škola upisana u registre iz člana 24. ovog zakona izdaje svjedodžbe i druge javne isprave u skladu sa ovim zakonom.

(5) Srednja škola, u skladu sa Zakonom o pečatu Kantona Sarajevo, ima pečat koji se koristi kao dokaz autentičnosti svakog dokumenta koji škola izdaje.

Član 26.

(Kontrola ispunjenosti uvjeta rada srednje škole)

(1) Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i ne izvršava zadatke radi kojih je osnovana, ili ako prestane potreba za njenim radom.

(2) Ministarstvo vrši provjeru ispunjenosti uvjeta rada škole svake četiri godine, u skladu sa propisom iz člana 24. stav (3) ovog zakona.

(3) Ako se prilikom kontrole ustanovi da srednja škola ne obavlja djelatnost na način utvrđen zakonom ili ne ispunjava uvjete propisane zakonom, Ministarstvo će utvrditi rok za otklanjanje nepravilnosti koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(4) Dok traje rok za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti iz stava (3) ovog člana i dok ne dobije rješenje kojim se potvrđuje da su utvrđene nepravilnosti otklonjene, srednja škola ne može vršiti prijem i upis učenika niti obavljati druge aktivnosti koje su uvjetovane otklanjanjem utvrđenih nedostataka.

(5) Ako škola u roku iz stava (3) ovog člana ne otkloni nepravilnosti, Ministarstvo obavezno donosi odluku o zabrani rada i nalaže brisanje srednje škole iz Registra Ministarstva.

(6) Ministar može predložiti osnivaču prestanak rada srednje škole, kao javne ustanove, zbog neispunjavanja uvjeta za rad predviđenih ovim zakonom.

(7) Srednje škole kao ustanove mogu prestati sa radom na prijedlog osnivača.

(8) Osnivač donosi odluku o ukidanju srednje škole kao javne ustanove i imenuje lice koje će provesti postupak ukidanja škole.

(9) Ukoliko srednja škola kao ustanova ne ispunjava uvjete predviđene zakonom, ministar donosi odluku o imenovanju tijela koje će provesti postupak ukidanja te škole.

(10) Aktom o prestanku rada srednje škole odredit će se prestanak rada srednje škole sa završetkom tekuće školske godine.

(11) Donošenjem akta iz stava (10) ovog člana, nakon završetka tekuće školske godine, briše se škola iz Registra koji vodi Ministarstvo i sudskog registra.

(12) Ukidanje i brisanje škole iz Registra Ministarstva objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Član 27.

(Obaveze osnivača kod prestanka rada srednje škole)

- (1) U slučaju prestanka rada srednje škole osnivač je obavezan zatečenim učenicima te škole omogućiti nastavak i završavanje započetog obrazovanja.
- (2) Uposlenici škole iz stava (1) ovog člana stiču prava u skladu sa članom 113. ovog zakona.

Član 28.

(Statusne promjene)

- (1) Odluke o statusnim promjenama srednje škole kao javne ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Kanton donosi Skupština na prijedlog Vlade.
- (2) Odluke o statusnim promjenama srednje škole čiji osnivač nije Kanton donosi osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (3) Odluka o statusnoj promjeni srednje škole može se donositi najkasnije tri mjeseca prije početka primjene, a primjenjuje se od početka naredne školske godine.

Član 29.

(Organiziranje rada odjeljenja izvan Kantona)

- (1) Osnivač srednje škole može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan Kantona, ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste, a postoje društvene potrebe za obrazovanjem kadrova za određeno zanimanje.
- (2) Obrazovno-odgojni rad iz stava (1) ovog člana može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje jedno odjeljenje.
- (3) Za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stava (1) ovog člana osnivač srednje škole je dužan da prethodno pribavi saglasnost organa društveno-političke zajednice nadležnog za obrazovanje na čijem se području to obrazovanje obavlja.
- (4) Obrazovno-odgojni rad iz stava (1) ovog člana može početi nakon što Ministarstvo posebnim rješenjem utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad u skladu sa ovim zakonom.

Član 30.

(Odjeljenja drugih država)

- (1) Druga država ili asocijacija država mogu organizirati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona u skladu s ovim zakonom i radi po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države u skladu sa vlastitim propisima.
- (2) Odjeljenje iz stava (1) ovog člana upisuje se u poseban registar koji vodi Ministarstvo.
- (3) Odjeljenje iz stava (1) ovog člana obavezno je organizirati nastavu iz nacionalne grupe predmeta za državljanu BiH.

(4) Državljeni BiH koji pohađaju odjeljenja iz stava (1) ovog člana obavezni su pohađati nastavu iz nacionalne grupe predmeta po važećem nastavnom planu i programu u Kantonu.

(5) Prethodnu saglasnost na nastavne planove i programe iz stava (1) ovog člana daje ministar.

(6) Odjeljenja iz stava (1) ovog člana mogu početi s radom tek kada ministar posebnim rješenjem utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Član 31.

(Obrazovno-odgojni programi drugih država)

(1) U srednjim školama koje ispunjavaju uvjete predviđene relevantnim propisima mogu se realizirati nastavni planovi i programi drugih država, asocijacija država ili međunarodni programi, isključivo uz saglasnost Ministarstva.

(2) Diploma o završenoj srednjoj školi stečena po nastavnom planu i programu iz stava (1) ovog člana ekvivalentna je diplomi o završenoj srednjoj školi po nastavnom planu i programu odgovarajuće srednje škole u Kantonu. Diplome koje nisu izdate na jednom od jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini za ostvarivanje pripadajućih prava obavezno se prevode i ovjeravaju od strane ovlaštenog sudskog tumača.

(3) Priznavanje dokumenata koji nemaju karakter diplome iz stava (2) ovog člana kao i ostvarivanje pripadajućih prava i druga relevantna pitanja regulirat će se posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Član 32.

(Autonomija i sloboda)

Srednja škola uživa samostalnost u pedagoškom radu te autonomiju u okviru zakonskih i podzakonskih akata, da osmišljava, predlaže i realizira obrazovne sadržaje koji proizilaze iz veze škole sa lokalnim tržištem rada.

Član 33.

(Zajednica srednjih škola)

(1) Autonomija srednje škole ogleda se i u pravu da se udružuje u jednu ili više zajednica srednjih škola radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovnog rada, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.

(2) Skupštinu zajednice srednjih škola čine direktor ili od njega ovlašteno lice i najmanje jedan nastavnik iz svake škole članice zajednice kojeg bira nastavničko vijeće.

(3) Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola udruženih u zajednicu srednjih škola utvrđuju se ugovorom.

(4) Zajednica srednjih škola ima pravila kojima se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice. Pravila zajednice srednjih škola donosi skupština zajednice uz saglasnost ministra.

(5) Zajednice srednjih škola se upisuju u Registar zajednica srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

(6) Registar se vodi po propisu iz člana 24. ovog zakona.

Član 34.

(Supsidijarna primjena Zakona o ustanovama)

Na osnivanje, rad, statusne promjene, promjenu naziva škole i prestanak rada srednje škole primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

IV. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

Član 35.

(Nastavni planovi i programi)

(1) Obrazovno-odgojni rad u srednjim školama ostvaruje se na osnovu nastavnih planova i programa za gimnazije, srednje škole za stručno obrazovanje i obuku, srednje vjerske škole i srednje škole za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama (u daljem tekstu: nastavni planovi i programi).

(2) Nastavnim planovima i programima utvrđuju se: ciljevi, zadaci, nastavni sadržaji obaveznih općeobrazovnih, stručnih i predmeta praktične nastave i laboratorijskog rada, broj časova po predmetima, oblici i postupci rada, predmeti fakultativne, izborne, kursne nastave, sadržaji i načini organiziranja maturalnog, odnosno završnog ispita, dužina trajanja obrazovanja, zanimanje koje učenik stiče nakon završetka srednje škole odnosno obrazovanja, didaktički i drugi uvjeti za realiziranje nastavnog plana i programa.

(3) Nastavne planove i programe za srednje obrazovanje i osposobljavanje za škole iz člana 3. stav (2) tačke a), b) i d) ovog zakona donosi Ministarstvo.

(4) Nastavne planove i programe za škole iz člana 3. stav (2) tačka c) ovog zakona odobrava ministar nakon usaglašavanja sa osnivačem.

Član 36.

(Sadržaji nastavnih planova i programa)

(1) Nastavni planovi i programi iz člana 35. ovog zakona obavezno sadrže zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, kako to propiše Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

(2) Nastavne planove i programe iz st. (1) i (2) člana 35. ovog zakona Ministarstvo objedinjuje i dostavlja svim relevantnim subjektima u Kantonu.

(3) U nastavnim planovima i programima u srednjoj školi, kao javnoj ustanovi, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta se ne mogu razlikovati više od 10% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava (1) ovog člana.

(4) U nastavnim planovima i programima u srednjoj školi kao ustanovi, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta se ne mogu razlikovati više od 20% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava (1) ovog člana.

(5) Srednja škola može izvan utvrđenog nastavnog plana uvesti i nove sadržaje u vidu kursne nastave, fakultativne nastave, izborne nastave, novog nastavnog predmeta ili drugog oblika nastave, koji po ukupnom fondu časova sedmično ne može biti veći od 10% u odnosu na utvrđeni nastavni plan.

(6) Sadržaje nastavnih planova i programa iz st. (3), (4) i (5) ovog člana utvrđuje školski odbor srednje škole na osnovu prijedloga osnivača, učenika, njihovih roditelja odnosno staratelja, nastavničkog vijeća srednje škole i relevantne infrastrukture, i uz prethodnu saglasnost ministra.

(7) Sadržaji koji promoviraju jednakopravnost spolova sastavni su dio nastavnog programa.

Član 37. (Specijalni programi)

(1) U srednjoj školi realiziraju se i specijalni programi namijenjeni nadarenim i talentiranim učenicima, kao i učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama, koji su po principu inkluzije uključeni u redovne srednje škole.

(2) Programe iz stava (1) ovog člana donosi školski odbor, na prijedlog nastavničkog vijeća i uz saglasnost ministra.

Član 38. (Školska godina)

(1) Školska godina traje od 1. septembra tekuće kalendarske godine do 31. augusta naredne kalendarske godine.

(2) Nastavna godina se ostvaruje po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 35 nastavnih sedmica, odnosno 175 nastavnih dana.

(3) Nastavna godina u završnom razredu srednje škole ostvaruje se u okviru 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 nastavnih sedmica, odnosno 150 nastavnih dana.

(4) Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih i sportskih aktivnosti srednje škole, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u odjeljenskoj knjizi.

(5) Za svaku školsku godinu ministar donosi nastavni kalendar kojim se planira školska godina u skladu sa st. (2), (3) i (4) ovog člana. Nastavni kalendar se donosi najkasnije dva (2) mjeseca prije početka školske godine. Svako odstupanje od kalendara na zahtjev škole ili iz drugih opravdanih razloga odobrava ministar.

(6) Ako srednja škola, u okviru nastavnih dana iz st. (2), (3), (4) i (5) ovog člana ne realizira predviđeni nastavni plan i program, nastavlja sa radom dok isti ne realizira u potpunosti.

Član 39.
(Nastava i odmor)

(1) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru i završava se po pravilu nakon navršenih 17 nastavnih sedmica.

(2) Zimski odmor za učenike traje četiri sedmice i koristi se po pravilu nakon završetka prvog polugodišta.

(3) Srednja škola može odrediti da se dio zimskog ili ljetnog odmora za učenike koristi u toku prvog ili drugog polugodišta samo ako je to predviđeno godišnjim programom rada ili uvjetovano vanrednim okolnostima, te odobreno od strane Ministarstva.

(4) Nastava u drugom polugodištu počinje poslije zimskog odmora i završava se nakon ispunjenja uvjeta iz člana 44. ovog zakona.

Član 40.
(Drugi oblici obrazovno-odgojnog rada)

Izleti, studijske posjete, ekskurzije, kampovanje/ logorovanje, društveno koristan rad i drugi oblici obrazovno- odgojnog rada predviđeni u godišnjem programu rada organiziraju se u okviru radnih odnosno nastavnih dana, u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 41.
(Organiziranje nastave i trajanje nastavnog časa)

(1) Srednja škola organizira redovnu nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.

(2) Nastavni čas općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a praktične nastave u preduzećima i drugim institucijama 60 minuta.

(3) U srednjoj školi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama nastavni čas traje 40 minuta.

(4) U srednjoj školi nastava ne može početi prije 8,00 sati niti završavati nakon 19,30 sati, osim uz saglasnost ministra.

(5) Ukupno opterećenje učenika u nastavi ne može iznositi više od sedam časova dnevno, odnosno 35 časova sedmično.

(6) U nastavi, koja se odvija po posebnim koncepcijama, koje je odobrio ministar, moguće je mijenjati dužinu nastavnog časa i spajati časove bez pauze, i provoditi druge organizacijske i metodološke postupke u skladu s odredbama tog nastavnog plana i programa.

Član 42.
(Prekid nastave)

(1) Nastava u srednjoj školi se ne može prekidati u toku jednog polugodišta, izuzev u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih naročito opravdanih razloga, uz saglasnost ministra.

(2) Ministar može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, pomjeranje početka nastave u prvom i drugom polugodištu i produžetak zimskog odmora, s tim da se u toku školske godine ostvari godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom i da svi programski sadržaji budu realizirani.

Član 43.
(Produžavanje i skraćivanje nastave)

(1) Direktor škole može, u izuzetno opravdanim slučajevima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova i o tome odmah obavjestiti Ministarstvo.

(2) Ministar može odlučiti, u izuzetno opravdanim okolnostima, da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim srednjim školama.

Član 44.
(Realiziranje godišnjeg fonda časova)

(1) Srednja škola je obavezna da u toku školske godine realizira godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom za svako polugodište.

(2) Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova i realizirala nastavni program u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžit će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova i ne realizira nastavni program.

(3) U srednjoj školi koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova i nastavni program ne može se izdati svjedodžba učenicima o završenom razredu, odnosno obrazovanju, za tu školsku godinu.

Član 45.
(Godišnji program rada)

(1) Rad u srednjoj školi u toku školske godine realizira se na osnovu godišnjeg programa rada srednje škole (u daljem tekstu: godišnji program).

(2) Godišnji program sadrži obavezne i druge oblike i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obim i sadržaj, kao i izvještaj o realiziranju godišnjeg programa za prethodnu školsku godinu.

(3) Nastavničko vijeće utvrđuje prijedlog godišnjeg programa na osnovu nacrtu kojeg priprema direktor, a donosi ga školski odbor.

(4) Srednja škola usvaja i dostavlja godišnji program rada najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu, i to po jedan primjerak: osnivaču, odnosno Ministarstvu i Prosvjetno-pedagoškom zavodu.

(5) Pored obaveze iz stava (4) ovog člana škole sa područja Grada, godišnji program rada dostavljaju Gradskoj upravi i nadležnom organu općine na čijoj se teritoriji škola nalazi, a škole sa područja općina izvan Grada, godišnji program rada dostavljaju nadležnom organu općine na čijoj teritoriji se nalazi škola.

Član 46. (Podnošenje izvještaja)

(1) Srednja škola podnosi izvještaj o rezultatima u učenju i vladanju učenika na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine Prosvjetno-pedagoškom zavodu Ministarstva.

(2) Prosvjetno-pedagoški zavod izrađuje izvještaj koji sadrži generalni pregled i analizu podataka iz stava (1) ovog člana i prijedlog mjera za poboljšanje uspjeha, koji dostavlja ministru.

Član 47. (Vannastavne aktivnosti učenika)

(1) U srednjoj školi se organiziraju vannastavne aktivnosti učenika radi razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti i sticanja radnih navika i vještina.

(2) Zadaci i programski sadržaj vannastavnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima i pravilima srednje škole, a ostvaruju se putem sekcija, klubova, grupa, učeničkih zadruga, projekata i drugih oblika i unose u raspored časova sačinjen za te oblike nastave.

(3) Učeničku zadrugu iz stava (2) ovog člana može organizirati najmanje 30 učenika srednje škole, u skladu sa relevantnim propisima iz oblasti iz koje se zadruga osniva.

(4) Učešće učenika u vannastavnim aktivnostima je dobrovoljno.

Član 48. (Akcioni planovi za suzbijanje maloljetničke delikvencije)

(1) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa školama, roditeljima, učenicima, organima lokalne samouprave i nevladinim sektorom promovira i provodi akcione planove za suzbijanje maloljetničke delinkvencije s ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, maloljetničke delinkvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

(2) Realiziranjem planova iz stava (1) ovog člana škola u godišnjim programima rada planira aktivnosti s ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva škole, roditelja i lokalne sredine, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje obrazovno- odgojne funkcije škole te interesa i potreba škole.

Član 49.

(Uvođenje novih oblika rada u srednju školu)

- (1) Ministar može odrediti jednu ili više srednjih škola, odnosno jedno ili više odjeljenja srednjih škola, kao eksperimentalne, radi uvođenja novih oblika, sadržaja i metoda rada, a na osnovu elaborata zainteresiranih relevantnih subjekata.
- (2) Eksperimentalnoj srednjoj školi iz stava (1) ovog člana može se odobriti odstupanje od odredbi ovog zakona u primjeni nastavnog plana i programa, nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika, u načinu ocjenjivanja znanja i formiranju odjeljenja.
- (3) Bliži propis o uvjetima za osnivanje i rad eksperimentalne srednje škole, odnosno odjeljenja iz stava (1) ovog člana donosi ministar.

Član 50.

(Pedagoško-metodička praksa studenata)

- (1) Na prijedlog visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih organizacionih jedinica, ministar određuje srednje škole za obavljanje pedagoško-metodičke prakse i polaganje praktičnog dijela ispita, za studente koji se obrazuju na tim ustanovama.
- (2) Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse iz stava (1) ovog člana utvrđuju se posebnim propisom koji donosi ministar.
- (3) Ustanove iz stava (1) ovog člana sklapaju ugovore sa srednjim školama kojima reguliraju međusobne odnose.

Član 51.

(Udžbenici i nastavna sredstva)

- (1) U srednjoj školi mogu se koristiti samo školski udžbenici i druga nastavna sredstva čiju je upotrebu odobrio ministar.
- (2) Pravilnik o odobravanju i korištenju udžbenika i nastavnih sredstava u srednjoj školi donosi ministar.

V. OPĆA AKTA SREDNJE ŠKOLE

Član 52.

(Pravila srednje škole)

- (1) Srednja škola ima pravila koja donosi školski odbor uz saglasnost ministra.
- (2) Pravilima srednje škole, pored pitanja utvrđenih Zakonom, uređuju se i definiraju: pitanje djelatnosti škole, javnost rada škole, pohvale, nagrade i odgojno-disciplinske mjere i druga učenička pitanja, pitanja nastavnika, stručnih saradnika i ostalih uposlenika, postupak stručnog usavršavanja, donošenje općih akata, rad organa upravljanja, stručnih organa, saradnja škole sa roditeljima, finansiranje rada škole i druga relevantna pitanja.

Član 53.
(Kućni red i etički kodeks)

- (1) Školski odbor na prijedlog nastavničkog vijeća škole donosi kućni red.
- (2) Kućnim redom obavezno se utvrđuju:
  - a) pravila i obaveze ponašanja u srednjoj školi, unutrašnjem i vanjskom prostoru,
  - b) pravila međusobnih odnosa učenika,
  - c) pravila međusobnih odnosa učenika i uposlenika škole,
  - d) pravila međusobnih odnosa uposlenika škole,
  - e) zabrana svih oblika reklamiranja i prodaje proizvoda koji nisu u skladu sa etikom, načelima i ciljevima obrazovno- odgojnog rada,
  - f) pravila sigurnosti i zaštite od socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja, diskriminacije, neprijateljstva i nasilja,
  - g) način postupanja prema imovini,
  - h) kodeks oblačenja učenika i uposlenika i
  - i) druga pitanja bitna za kućni red škole.
- (3) U postupku donošenja kućnog reda obavezno je da isti bude usaglašen sa Etičkim kodeksom za uposlenike škole koji donosi ministar.

Član 54.
(Druga opća akta srednje škole)

- (1) Srednja škola, pored akata iz čl. 52. i 53. ovog zakona ima i druga opća akta kojima se reguliraju pitanja bitna za rad srednje škole, a koja nisu regulirana pravilima.
- (2) Opća akta iz stava (1) ovog člana donose se u skladu sa propisima relevantnim za oblast koju reguliraju.
- (3) Sva opća akta iz stava (1) ovog člana, uključujući i budžet škole su javna i uposlenici imaju nesporno pravo uvida u iste.

VI. VRSTE SREDNJIH ŠKOLA

Član 55.
(Vrste srednjih škola)

Vrste srednjih škola su:

- a) gimnazija

b) srednja škola za stručno obrazovanje i obuku koja se registrira kao:

1) srednja umjetnička škola,

2) srednja tehnička škola i

3) srednja stručna škola.

c) srednja vjerska škola i

d) srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama.

A. GIMNAZIJA

Član 56. (Izborna područja)

(1) U gimnaziji se obrazuju redovni i vanredni učenici, po nastavnom planu i programu za gimnaziju, u četverogodišnjem trajanju.

(2) Nastavnim planom i programom za gimnaziju utvrđuju se izborna područja za koja se učenici mogu opredijeliti u okviru onih područja za koja je gimnazija verificirana.

(3) U skladu sa uvjetima i interesovanjem učenika svaka gimnazija može imati jedno ili više izbornih područja.

(4) Izborna područja u gimnaziji su:

a) društveno,

b) administrativno,

c) jezičko,

d) prirodno,

e) matematičko-informatičko,

f) sportsko,

g) pedagoško-psihološko područje i

h) druga područja za koja se ukaže interes i potreba, a za koja postoji utvrđen nastavni plan i program u skladu sa ovim zakonom.

(5) Učenik koji završi gimnaziju stiče uvjete za nastavak školovanja i rad.

Član 57.
(Upis i matura)

- (1) Upis u gimnaziju vrši se na osnovu kriterija koje donosi Vlada.
- (2) Na završetku obrazovanja u gimnazijama učenici polažu maturu po nastavnim planovima i programima za gimnaziju.
- (3) Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature u gimnaziji donosi ministar.

B. SREDNJE ŠKOLE ZA STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKU

Član 58.
(Definicija)

- (1) Srednje stručno obrazovanje i obuka su integralni dio obrazovnog sistema u Kantonu koji obezbjeđuje sticanje vještina i znanja iz određenih zanimanja i osnov kontinuirane obuke s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljnjeg obrazovanja.
- (2) Srednje stručno obrazovanje i obuka podrazumijeva različite vrste i oblike obrazovanja i odgoja, redovno ili vanredno obrazovanje i obavljanje prakse, a obuhvata i stručnu obuku djece i odraslih.

Član 59.
(Vrste srednje škole za stručno obrazovanje i obuku)

Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku obuhvata:

- a) srednju umjetničku školu,
- b) srednju tehničku školu,
- c) srednju stručnu školu i
- d) druge vrste škola koje obavljaju djelatnost srednjeg stručnog obrazovanja i obuke.

Član 60.
(Nastavni plan i program)

- (1) U srednjoj školi za stručno obrazovanje i obuku obrazuju se redovni i vanredni učenici, po nastavnom planu i programu za srednju školu za stručno obrazovanje i obuku.
- (2) Nastavnim planom i programom za umjetničku i tehničku školu mogu se utvrditi izborna područja u okviru jednog zanimanja za koja se učenici mogu opredijeliti u okviru zanimanja za koja je škola verificirana.
- (3) Učenik koji završi srednju umjetničku ili tehničku školu stiče odgovarajuće zanimanje IV stepena i uvjete za nastavak školovanja i rad.

(4) U umjetničkim školama za muzičku, likovnu i baletsku umjetnost mogu se obrazovati i učenici koji redovno pohađaju drugu srednju školu.

Član 61.

(Uvjeti za rad i nastavak obrazovanja)

(1) Učenik koji završi srednju stručnu školu stiče odgovarajuće zanimanje III stepena i uvjete za rad.

(2) Učenik iz stava (1) ovog člana može nastaviti školovanje na visokoškolskoj ustanovi pod uvjetom da stekne dopunsko obrazovanje u odgovarajućoj srednjoj školi.

(3) Bliži propis koji definira uvjete sticanja dopuskog obrazovanja iz stava (2) ovog člana donosi ministar.

Član 62.

(Upis i matura/završni ispit)

(1) Upis u srednje škole za stručno obrazovanje i obuku vrši se na osnovu kriterija koje donosi Vlada.

(2) Izuzetno u srednju muzičku školu mogu se upisati i nadareni učenici koji su završili najmanje sedam razreda redovne osnovne škole, uz uvjet da tokom obrazovanja u srednjoj školi okončaju osnovnoškolsko obrazovanje.

(3) Na završetku obrazovanja u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku polaže se matura ili završni ispit po nastavnim planovima i programima za odgovarajuće zanimanje.

(4) Bliži propis o sadržaju i načinu polaganja mature ili završnog ispita u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku donosi ministar.

Član 63.

(Sticanje V stepena obrazovanja i majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja)

(1) U srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku koje ispunjavaju odgovarajuće uvjete mogu se dalje vanredno obrazovati polaznici za V stepen, za sticanje zvanja majstora, specijaliste, instruktora i poslovođe.

(2) Pravo na obrazovanje iz stava (1) ovog člana imaju polaznici koji su stekli srednje obrazovanje u skladu sa članom 7. ovog zakona i imaju najmanje dvije godine radnog iskustva u nekom od zanimanja struke za koju žele steći zvanje iz stava (1) ovog člana.

(3) Odgovarajuće zvanje iz stava (1) ovog člana stiče se na osnovu uspješnog savladavanja nastavnog plana i programa koji se po pravilu realizira u trajanju od najmanje jedne godine putem obaveznog pohađanja nastave i položenih ispita.

(4) Program iz stava (3) ovog člana može se realizirati po principu kondenzovane nastave putem instruktivne nastave u trajanju od najmanje $\frac{1}{4}$ časova predviđenih nastavnim planom i programom, a uz saglasnost ministra.

(5) Organiziranje nastave, način polaganja ispita i druga pitanja značajna za sticanje majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja će se realizirati u skladu sa Zakonom o obrtu i drugim aktima relevantnim za tu oblast.

(6) Bliži propis o uvjetima obrazovanja, organiziranju redovne i instruktivne nastave, način polaganja ispita za zvanja iz st. (1) i (5) ovog člana, donosi ministar.

Član 64.

(Praktična nastava i laboratorijske vježbe)

(1) Praktična nastava i laboratorijske vježbe u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku izvode se u skladu s nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

(2) Praktična nastava se, pod stručnim nadzorom srednje škole, može izvoditi u preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko- tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Uvjeti, oblici, metode, postupci i nadzor nad izvođenjem praktične nastave izvan školskog prostora reguliraju se ugovorom srednje škole s preduzećem, ustanovom ili samostalnim privrednikom.

(4) Ugovor iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja prakse.

Član 65.

(Ferijalna praksa)

(1) Nastavnim planom i programom srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku utvrđuje se potreba organiziranja, program, vrijeme i trajanje ferijalne prakse učenika.

(2) Ferijalna praksa se, pod nadzorom srednje škole, izvodi u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko- tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom srednje škole i privrednog društva, ustanove ili samostalnog privrednika.

(4) Ugovor iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

C. SREDNJE VJERSKE ŠKOLE

Član 66. (Definicija)

Srednja vjerska škola je obrazovno- odgojna ustanova u kojoj se u četverogodišnjem trajanju obrazuju redovni i vanredni učenici po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.

Član 67. (Nastavni plan i program za vjerske škole)

U srednjim vjerskim školama učenici stiču određena zanimanja predviđena nastavnim planom i programom i osposobljavaju se za rad i nastavak školovanja.

Član 68. (Pravo upisa u vjersku školu)

U srednju vjersku školu mogu se upisati učenici koji su uspješno završili redovno osnovno obrazovanje.

Član 69. (Prijemni ispit i matura)

- (1) Prilikom upisa u srednju vjersku školu obavezan je prijemni ispit.
- (2) Po završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.
- (3) Nastavnim planom i programom utvrđuju se sadržaj i program polaganja mature.
- (4) Bliže propise o načinu polaganja prijemnog ispita i mature donosi vjerska zajednica uz saglasnost ministra.

D. SREDNJE ŠKOLE ZA UČENIKE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

Član 70. (Definicija)

- (1) Srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, u smislu ovog zakona, je škola koja je svojim programima i drugim uvjetima rada prilagođena učenicima koji zbog fizičkih, psihofizičkih ili bilo kojih drugih razloga imaju poteškoće u savladavanju nastavnih planova i programa, odnosno kada su obrazovanje i odgoj po posebnim programima njihov najbolji interes.
- (2) Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritarnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

(3) Osnovni cilj obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama je da se svim učenicima daju iste mogućnosti učešća i uživanja koristi od obrazovanja i uključivanja u društvo, u skladu sa njihovim individualnim mogućnostima.

Član 71.
(Trajanje obrazovanja)

(1) U srednjoj školi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, redovni i vanredni učenici obrazuju se po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme, a obrazovanje traje jednu, dvije, tri ili četiri godine.

(2) U ustanovama za edukaciju i rehabilitaciju učenika oštećenog vida, sluha i govora obrazuju se učenici po nastavnim planovima i programima za I, II, III, IV i V stepen stručne spreme.

(3) Na učenike iz stava (2) ovog člana analogno se primjenjuju član 57. i čl. 60. do 65. ovog zakona.

Član 72.
(Inkluzija)

(1) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama, pod određenim uvjetima, mogu se uključiti u redovno srednjoškolsko obrazovanje, po principu inkluzivnog obrazovanja.

(2) Inkluzivno obrazovanje u srednjim školama se odvija u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju učenika s posebnim obrazovnim potrebama koji donosi ministar.

Član 73.
(Nastavni plan i program)

Nastavnim planovima i programima iz člana 71. ovog zakona utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja i sadržaj općeobrazovnih, stručno-teorijskih i predmeta praktične nastave.

Član 74.
(Upis učenika)

(1) U srednju školu za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama i u ustanove za edukaciju i rehabilitaciju učenika oštećenog vida, sluha i govora učenici se upisuju na osnovu svjedodžbe o završenoj specijalnoj ili redovnoj osnovnoj školi i na osnovu nalaza i mišljenja komisije za ocjenjivanje sposobnosti djece sa smetnjama u razvoju.

(2) Ukoliko učenik iz bilo kojeg razloga ne posjeduje nalaz komisije iz stava (1) ovog člana, upisuje se na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije škole u koju se upisuje.

(3) Upis učenika iz stava (1) ovog člana se regulira općim aktom škole, odnosno ustanove u kojoj se vrši upis.

Član 75.

(Školski centar za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama)

- (1) Srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama može organizirati svoj rad u okviru školskog centra, sastavljenog od različitih nivoa obrazovanja u svojstvu jednog pravnog lica.
- (2) Odgojno-obrazovni rad i stručni nadzor nad radom školskog centra obavlja se u skladu s odgovarajućim nastavnim planom i programom za svaki nivo obrazovanja koji je u sastavu školskog centra.
- (3) Na procedure imenovanja školskog odbora, direktora i nadzornog odbora školskog centra, primjenjuju se odgovarajuće odredbe ovog zakona.

VII. SAVJETODAVNO VIJEĆE SREDNJE ŠKOLE

Član 76.

(Savjetodavno vijeće srednje škole)

- (1) U srednjoj školi formira se savjetodavno vijeće škole, koje broji najmanje pet članova.
- (2) Savjetodavno vijeće čine po najmanje jedan predstavnik: škole, lokalne zajednice, tržišta rada koje je u vezi sa obrazovanjem određenih profila zanimanja, kao i drugih relevantnih subjekata.
- (3) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja njenih programa rada, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomaže jačanju veza između škole i tržišta rada.
- (4) Precizan sastav savjetodavnog vijeća za svaku školu i procedure imenovanja njegovih članova regulišu se pravilima škole.
- (5) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i bez naknade.

VIII. UČENICI

Član 77.

(Status učenika)

- (1) Status učenika srednje škole stiče se upisom u srednju školu.
- (2) Redovni učenik ima pravo i obavezu da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze, da se ponaša u skladu sa školskim propisima i da se odgovorno odnosi prema imovini škole, drugim učenicima, nastavnicima i drugim uposlenicima škole.
- (3) Upis u srednju školu vrši se u skladu sa kriterijima koje na prijedlog ministra utvrđuje Vlada.
- (4) Učenik može steći izuzetan status paralelno upisujući i neko drugo zanimanje u istoj ili drugoj srednjoj školi, te steći drugo zanimanje polažući razliku predmeta u odnosu na nastavni plan i program po kojem se redovno obrazuje.

(5) Razliku predmeta iz stava (4) ovog člana utvrđuje nastavničko vijeće škole u kojoj je učenik stekao izuzetan status, cijeneći podudarnost nastavnih planova i progama škole koju učenik redovno pohađa i škole u kojoj je stekao izuzetan status.

(6) Uvjeti sticanja statusa iz stava (4) ovog člana utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

(7) Učenik može steći i specijalan status u skladu sa članom 83. ovog zakona.

Član 78.

(Uvjeti za upis redovnih učenika)

(1) Učenici se upisuju u prvi razred srednje škole na osnovu javnog konkursa koji se u dnevnim novinama objavljuje najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.

(2) Konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred srednje škole kao javne ustanove sadrži:

a) broj kandidata po školama i zanimanjima i

b) kriterije za upis učenika u prvi razred koji obavezno reguliraju žalbeni postupak.

(3) Elemente iz stava (2) ovog člana utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva pri čemu će uzeti u obzir mišljenje udruženja poslodavaca i stanje na tržištu rada.

(4) Pravo upisa u prvi razred srednje škole u statusu redovnog učenika imaju kandidati koji pored ostalih uvjeta iz ovog zakona ispunjavaju uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 18 godina života.

(5) Pravo upisa u prvi razred srednje škole za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama imaju kandidati koji pored ostalih uvjeta iz ovog zakona ispunjavaju uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 22 godine života.

Član 79.

(Upis učenika koji su osnovno obrazovanje završili izvan Kantona)

(1) Učenici državljani Bosne i Hercegovine koji su završili osnovnu školu u Bosni i Hercegovini izvan Kantona upisuju se pod istim uvjetima kao i učenici s područja Kantona.

(2) Učenici strani državljani nastavljaju obrazovanje u srednjoj školi pod istim uvjetima kao i državljani Bosne i Hercegovine, ako ugovorima i drugim konvencijama nije drugačije određeno.

(3) Prilikom upisa u srednju školu, odnosno nastavka obrazovanja učenika iz stava (2) ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 10. i 11. ovog zakona.

Član 80.
(Učenička knjižica)

- (1) Srednja škola upisanim učenicima izdaje učeničku knjižicu u kojoj se, pored ličnih podataka, evidentira uspjeh učenika u učenju i vladanju i prate aktivnosti i napredovanje učenika u toku obrazovno-odgojnog procesa.
- (2) Učenička knjižica je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.
- (3) Obrazac učeničke knjižice propisuje ministar.

Član 81.
(Vanredni učenici)

- (1) Srednja škola objavljuje u dnevnim novinama javni konkurs za upis vanrednih učenika najmanje 15 dana prije početka školske godine.
- (2) Konkurs i prijem vanrednih učenika koji polažu razred u cjelini mora biti okončan do kraja septembra tekuće školske godine.
- (3) Prijem zahtjeva i upis vanrednih učenika za prekvalifikaciju, polaganje predmetnih, dopunskih, završnih i maturalnih ispita će se vršiti najkasnije trideset (30) dana prije početka svakog ispitnog roka, utvrđenog ovim zakonom i odgovarajućim pravilnikom.
- (4) Status vanrednog učenika stiče se upisom u odgovarajuću vrstu srednje škole.
- (5) Vanredni učenici obavezni su pohađati instruktivno- konsultativnu nastavu. Fond časova ove nastave za svaki predmet pojedinačno se utvrđuje odlukom nastavničkog vijeća u skladu sa relevantnošću predmeta za određeno zanimanje i u ukupnom zbiru ne može biti manji od 15% fonda časova propisanog nastavnim planom i programom za predmete koje je kandidat obavezan polagati.
- (6) Srednja škola organizira u toku školske godine tri redovna ispitna roka (januarsko-februarski, junski i augustovsko-septembarski ispitni rok), a po potrebi i jedan vanredni rok koji utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole o čemu najkasnije 15 dana prije početka ovog ispitnog roka obavještava Ministarstvo i Prosvjetnu inspekciju.
- (7) U slučajevima nepravilnosti polaganja ispita za vanredne učenike koje utvrdi nastavničko vijeće ili Prosvjetna inspekcija, direktor škole poništava ispit.
- (8) Bliže propise o upisu, organizaciji nastave i polaganju ispita za vanredne učenike donosi ministar.

Član 82.
(Izvještaj o upisu)

- (1) Srednja škola, kao javna ustanova je obavezna dostaviti izvještaj o izvršenom upisu redovnih i vanrednih učenika ministru i Prosvjetnoj inspekciji.

(2) Srednja škola, kao ustanova je obavezna dostaviti izvještaj o izvršenom upisu redovnih i vanrednih učenika osnivaču, ministru i Prosvjetnoj inspekciji.

(3) Škole sa područja Grada izvještaj dostavljaju i Gradskoj upravi i nadležnom općinskom organu na čijoj teritoriji se škola nalazi, a škole sa područja općina izvan Grada izvještaj dostavljaju i nadležnom organu općine na čijoj teritoriji se nalazi škola.

Član 83.

(Učenici sa specijalnim statusom)

(1) Redovni učenici u srednjoj školi mogu imati specijalni status.

(2) Specijalni status iz stava (1) mogu ostvariti učenici koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima, izuzetnim umjetničkim talentima i nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonalnom, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.

(3) Škola dodjeljuje specijalni status na osnovu odluke Ministarstva kulture i sporta Kantona o proglašenju učenika perspektivnim ili vrhunskim sportistom, odnosno odluke Ministarstva o proglašenju učenika izuzetnim talentom i nadarenim učenikom, u skladu sa ostvarenim rezultatima.

(4) Specijalni status se potvrđuje odlukom škole na početku svake školske godine.

(5) Na osnovu odluke iz stava (4) ovog člana, srednja škola će učenicima sa specijalnim statusom odobriti dugoročno ili kratkoročno odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima, u skladu s pravilima škole.

(6) Srednja škola će učenicima sa specijalnim statusom dati mogućnost putem praćenja nastave i ocjenjivanja, odnosno organiziranjem instruktivno-konsultativne nastave i polaganja predmetnih ispita u toku školske godine, da završe odgovarajući razred.

Član 84.

(Predmetni i razredni ispit)

(1) Redovan učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem periodu i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i nije mogao biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta, polaže predmetni ili razredni ispit.

(2) Nastavničko vijeće srednje škole može uputiti učenika na razredni odnosno predmetni ispit ukoliko učenik izostane više od 1/4 ukupnog fonda nastavnih časova predviđenih nastavnim planom i programom, odnosno više od 1/4 godišnjeg fonda nastavnih časova iz određenog predmeta.

(3) Redovan učenik iz st. (1) i (2) ovog člana podnosi nastavničkom vijeću molbu sa dokazima o opravdanosti razloga nepohađanja nastave, koje u svakom konkretnom slučaju donosi odluku, vodeći računa o najboljem interesu učenika.

(4) Iz odredbi st. (1), (2) i (3) ovog člana izuzimaju se učenici sa specijalnim statusom iz člana 83. ovog zakona.

Član 85.
(Prestanak statusa redovnog učenika)

- (1) Status redovnog učenika prestaje završetkom srednje škole.
- (2) Učenik gubi status redovnog učenika u svim srednjim školama kada sa uspjehom ne završi razred nakon što je iskoristio prava iz člana 86. ovog zakona.
- (3) Status redovnog učenika u srednjoj školi u koju je učenik upisan za tekuću školsku godinu prestaje:
  - a) ispisivanjem iz srednje škole,
  - b) isključenjem iz srednje škole i
  - c) napuštanjem srednje škole.

Član 86.
(Ponavljanje razreda)

Redovan učenik u toku ukupnog srednjoškolskog obrazovanja ima pravo dva puta ponavljati razred, s tim da isti razred može ponoviti samo jedanput.

Član 87.
(Preusmjeravanje učenika)

- (1) Redovan učenik koji je tokom ukupnog dotadašnjeg srednjeg obrazovanja u učenju postigao uspjeh najmanje 4,00 i ima primjerno vladanje ima pravo podnijeti zahtjev za preusmjerenje na obrazovanje za zanimanje koje izabere, u istoj ili drugoj srednjoj školi.
- (2) Ukoliko u toku obrazovanja učenik zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred može se, uz njegov i pristanak roditelja ili staratelja, preusmjeriti na obrazovanje za zanimanje sa jednostavnijim programom.
- (3) Odluku za učenike iz st. (1) i (2) ovog člana donosi nastavničko vijeće srednje škole, posebno uzimajući u obzir Pedagoške standarde i normative.
- (4) Preusmjeravanje iz st. (1) i (2) ovog člana podrazumijeva obavezu učenika da polaže razliku predmeta, koju utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole.

Član 88.
(Nastavak obrazovanja započetog u inostranstvu)

- (1) Učenik koji je dio obrazovanja stekao izvan Bosne i Hercegovine može podnijeti zahtjev za upis u srednju školu Kantona uz ispunjenje uvjeta iz člana 10. ovog zakona.
- (2) Nastavničko vijeće škole kojoj je učenik iz stava (1) ovog člana podnio zahtjev za upis, u svakom konkretnom slučaju cijeni osnovanost zahtjeva i mogućnost upisa, o čemu donosi odgovarajuću odluku.

(3) Na zahtjev iz stava (1) ovog člana, škola je obavezna donijeti pozitivnu odluku kojom se zahtjev prihvata, ukoliko je verificirana za isto ili srodno zanimanje i ukoliko prijem učenika ne dovodi do kršenja Pedagoških standarda i normativa u dijelu kojim se propisuje broj učenika u odjeljenju.

(4) Ukoliko nastavničko vijeće srednje škole donese negativnu odluku kojom se zahtjev iz stava (1) ovog člana odbija, obavezno je istu dostaviti podnosiocu zahtjeva, Ministarstvu i Prosvjetnoj inspekciji.

Član 89. (Ispisivanje učenika)

(1) Učenik se može ispisati iz srednje škole:

- a) kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
- b) kada prelazi u drugu srednju školu i
- c) u drugim opravdanim slučajevima.

(2) Učenik iz stava (1) ovog člana može se ispisati iz srednje škole najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu.

(3) Maloljetnog učenika ispisuju roditelji ili staratelji, a punoljetni učenik se ispisuje sam, uz obavezu škole da pismeno obavijesti roditelja ili staratelja o ispisu učenika.

(4) Pravo ispisa iz srednje škole, učenik koji ne nastavlja obrazovanje u drugoj školi, može koristiti najviše tri puta, nakon čega gubi pravo na redovno obrazovanje.

(5) Srednja škola ispisanim učenicima izdaje uvjerenje o uspjehu postignutom u toku školske godine do dana ispisa.

(6) Obrazac uvjerenja iz stava (5) ovog člana propisan je pravilnikom o vođenju školske dokumentacije i evidencije u srednjoj školi.

Član 90. (Isključenje učenika)

(1) Učenik se isključuje iz srednje škole kada:

- a) neopravdano izostane s nastave duže od 45 nastavnih časova,
- b) neopravdano izostane 35 nastavnih časova i učini teži disciplinski prekršaj ili
- c) učini disciplinski prekršaj za koji je pravilima srednje škole predviđena mjera isključenja.

(2) Učenik koji je isključen iz srednje škole može nastaviti školovanje u drugoj srednjoj školi analognom primjenom rješenja iz čl. 87., 88. i 89. ovog zakona.

Član 91.
(Napuštanje srednje škole)

(1) Smatra se da je učenik napustio srednju školu ukoliko u kontinuitetu izostane duže od dvije radne sedmice, a o razlogu izostanka škola ne bude obaviještena.

(2) Škola je obavezna pismenim putem obavijestiti roditelje ili staratelje učenika iz stava (1) ovog člana o kontinuiranom izostajanju učenika nakon izostajanja u trajanju od jedne radne sedmice.

(3) Odluku o napuštanju škole donosi nastavničko vijeće.

(4) Na odluku iz stava (3) ovog člana dopuštena je žalba u roku od tri (3) dana od dana dostavljanja odluke. Školski odbor je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam (7) dana od dana prijema žalbe.

Član 92.
(Praćenje razvoja učenika)

(1) Srednja škola je obavezna da u toku obrazovanja sistematično prati razvoj učenika, njegove sklonosti i sposobnosti i vrednuje rezultate njegovog rada.

(2) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ili ako bi takva vježba mogla ugroziti njegovo zdravlje, bit će privremeno ili trajno izuzet iz takvih aktivnosti.

(3) Odluku o izuzimanju učenika iz određenih aktivnosti na period duži od dvije sedmice donijet će nastavničko vijeće škole na preporuku nadležne zdravstvene ustanove.

Član 93.
(Ocjenjivanje učenika)

(1) Škola vrednuje i ocjenjuje svakog učenika u smislu uspjeha u nastavi i napredovanja, kao i ponašanja i discipline.

(2) Redovno ocjenjivanje u srednjoj školi je brojčano.

(3) Brojčane ocjene su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).

(4) Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno i kontinuirano.

(5) Prilikom ocjenjivanja u odjeljenjsku knjigu, uz brojčanu ocjenu upisuje se i datum.

(6) Zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno se izvodi na polugodištu i na kraju nastavne, odnosno školske godine.

(7) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama koji ne mogu biti ocijenjeni na redovan način izuzimaju se iz st. (2), (3), (4), (5) i (6) ovog člana. Ovi učenici ocjenjuju se u skladu sa stavom (1) ovog člana i njihovim sposobnostima.

(8) Učenici iz stava (7) ovog člana dobijaju pismeni godišnji izvještaj koji opisuje rezultate učenika u odnosu na ciljeve iz plana, umjesto godišnje svjedodžbe sa ocjenama.

(9) Bliži propis odnosno kriterije o napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 94. (Karakteristike učenika)

(1) Pri prelasku učenika iz jedne škole u drugu, pored redovnih ocjena, odnosno uz prepis ocjena, daju se i karakteristike učenika u pisanoj formi ukoliko to zatraži učenik, roditelj, odnosno staratelj ili škola u koju učenik prelazi.

(2) Karakteristike iz stava (1) ovog člana daju se na osnovu mišljenja pedagoga, psihologa, razrednika, odnosno odjeljenskog vijeća, a opisuju napredovanje, sklonosti, posebne osobine i druge relevantne podatke o učeniku.

Član 95. (Elementi zaključivanja ocjena i općeg uspjeha)

(1) Prilikom zaključivanja ocjena iz nastavnih predmeta, pored numeričkih ocjena koje je učenik imao tokom godine, uzima se u obzir i profesorova pedagoška procjena napredovanja, rada i zalaganja učenika.

(2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena iz svih nastavnih predmeta na kraju oba polugodišta.

(3) Za učenike upućene na popravni ispit, opći uspjeh se utvrđuje na način iz stava (1) ovog člana, nakon obavljenih ispita.

(4) Nastavničko vijeće sredinom oba polugodišta analizira realizaciju nastavnog plana i programa, sa osvrtom na kontinuitet ocjenjivanja.

Član 96. (Prigovor na zaključnu ocjenu)

(1) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopštava predmetni nastavnik.

(2) Učenik i njegovi roditelji odnosno staratelji imaju pravo prigovora na zaključnu pojedinačnu ocjenu na kraju nastavne godine.

- (3) Prigovor se podnosi odjeljskom vijeću, u roku od dva dana od dana saopštavanja ocjene, u skladu sa stavom (1) ovog člana. Prigovorom se može tražiti i izuzeće predmetnog nastavnika u vezi sa stavom (7) ovog člana.
- (4) Odjeljsko vijeće je obavezno svaki prigovor na prvoj narednoj sjednici razmotriti i o istom sačiniti mišljenje.
- (5) Odjeljsko vijeće odmah dostavlja prigovor i mišljenje nastavničkom vijeću na odlučivanje.
- (6) Nastavničko vijeće obavezno je da u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora i mišljenja iz stava (5) ovog člana donese odgovarajuću odluku.
- (7) Ako nastavničko vijeće donese odluku o usvajanju prigovora, koja podrazumijeva potrebu provjere znanja učenika, ono imenuje i komisiju za provjeru znanja.
- (8) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (9) Ocjena komisije je konačna.
- (10) Ako nastavničko vijeće donese odluku o odbijanju prigovora, ista je konačna.

Član 97.

(Opći uspjeh učenika)

- (1) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko niti iz jednog predmeta nema zaključnu ocjenu nedovoljan (1).
- (2) U svjedodžbe i druge dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlodobar, dobar i dovoljan upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.
- (3) Nakon zaokruživanja prosječne ocjene u skladu sa stavom (2) ovog člana učenik je završio razred sa:
  - a) odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
  - b) vrlodobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 3,50 do 4,49;
  - c) dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,50 do 3,49;
  - d) dovoljnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,0 do 2,49.
- (4) Učenik nije završio razred ako na kraju školske godine ima jednu ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1).

Član 98.
(Popravni ispit i ponavljanje razreda)

- (1) Učenik koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije zaključne ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit.
- (2) Učenik koji na kraju nastavne godine ima tri ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1) upućuje se da ponovi razred, ukoliko ne gubi status redovnog učenika u skladu sa članom 86. ovog zakona.

Član 99.
(Vladanje učenika)

- (1) U srednjoj školi ocjenjuje se vladanje učenika.
- (2) Vladanje učenika se ocjenjuje na osnovu redovnosti pohađanja nastave i poštivanja učeničkih dužnosti propisanih pravilima škole.
- (3) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.
- (4) Ocjene iz vladanja utvrđuje odjeljenjsko odnosno nastavničko vijeće na prijedlog razrednika, na kraju prvog polugodišta i na kraju nastavne godine.
- (5) Ocjena iz vladanja ne utiče na opći uspjeh učenika.

Član 100.
(Završavanje dva razreda u toku jedne školske godine)

- (1) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh sa prosječnom ocjenom 5,00 i ima primjerno vladanje može se na lični zahtjev odnosno zahtjev roditelja ili staratelja odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.
- (2) Odluku o zahtjevu iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće srednje škole.
- (3) Bliži propis o napredovanju učenika donosi ministar.

Član 101.
(Izdavanje svjedodžbi i diploma)

- (1) Na osnovu podataka iz dokumentacije i evidencije srednje škole, škola izdaje javne isprave.
- (2) Vjerodostojnost javne isprave potvrđuje se potpisom ovlaštenog lica i ovjerava pečatom.
- (3) Učeniku koji sa uspjehom završi razred, srednja škola izdaje svjedodžbu o završenom razredu.
- (4) Učeniku koji s uspjehom položi maturu, odnosno završni ispit, srednja škola izdaje odgovarajuću diplomu o završenoj srednjoj školi.

(5) Učenik koji u toku srednjeg obrazovanja postigne u svim razredima odličan uspjeh i ima primjerno vladanje pod određenim uvjetima može biti oslobođen polaganja dijela mature.

(6) Uvjeti iz stava (5) ovog člana propisani su pravilnikom koji donosi ministar.

Član 102.

(Vođenje školske dokumentacije i evidencije)

(1) Srednja škola vodi dokumentaciju i evidenciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti.

(2) Direktor i nastavnici srednje škole su obavezni uredno i blagovremeno voditi dokumentaciju i evidenciju i odgovorni su za ažurnost njihovog vođenja.

(3) Srednja škola je dužna voditi jedinstvenu bazu podataka u elektronskoj formi.

(4) Bliži propis o sadržaju svjedodžbe, diplome i načinu vođenja dokumentacije i evidencije kao i jedinstvene baze podataka iz stava (3) ovog člana u srednjoj školi donosi ministar.

Član 103.

(Priznanja, pohvale i nagrade)

Učeniku koji postiže izuzetne rezultate u obrazovno-odgojnom procesu, vannastavnim i drugim aktivnostima, srednja škola može dodjeljivati priznanja, pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilnikom koji donosi ministar.

Član 104.

(Odgojno-disiplinske mjere)

(1) U toku školske godine učeniku se izriču odgojno-disciplinske mjere za učinjene teže povrede učeničkih dužnosti kao što su:

a) neopravdano izostajanje sa nastave u obimu koji je propisan pravilima škole,

b) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomi, đlačkoj knjižici i drugim javnim ispravama koje izdaje srednja škola,

c) dopisivanje podataka u evidenciji srednje škole,

d) krađa imovine škole, preduzeća, ustanove, učenika ili nastavnika, odnosno uposlenika škole,

e) konzumiranje, podstrekavanje na konzumiranje, odnosno pomaganje učeniku u upotrebi alkohola ili narkotika,

f) izazivanje, odnosno učestvovanje u tuči u prostorijama i dvorištu škole, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,

g) posjedovanje oružja ili hladnog oruđa u prostorijama i dvorištu škole, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,

h) izazivanje nacionalne, etničke ili vjerske netrpeljivosti,

i) nemaran odnos prema radu, učenju i aktivnostima u srednjoj školi,

j) neprimjeren odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i drugim uposlenicima i školskoj imovini i

k) drugi slučajevi utvrđeni pravilima škole.

(2) Odgojno-disciplinske mjere za teže povrede iz stava (1) ovog člana i lakše povrede propisane pravilima srednje škole su:

a) ukor razrednika, što povlači ocjenu iz vladanja "vrlodobro";

b) ukor odjeljenjskog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "dobro";

c) ukor direktora, što povlači ocjenu iz vladanja "zadovoljava";

d) ukor nastavničkog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "loše";

e) isključenje iz srednje škole.

(3) Odgojno-disciplinske mjere iz tač. d) i e), stava (2) ovog člana izriče nastavničko vijeće posebnim rješenjem.

(4) Na rješenje o izricanju odgojno-disciplinskih mjera iz stava (3) ovog člana, učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj može izjaviti žalbu školskom odboru srednje škole u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

(5) U odlučivanju po žalbi iz stava (4) ovog člana, školski odbor može donijeti odluku kojom:

a) odbacuje žalbu kao nedopuštenu, neurednu ili neblagovremenu i potvrđuje odluku nastavničkog vijeća;

b) odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje odluku nastavničkog vijeća;

c) prihvata žalbu kao osnovanu i vraća istu na ponovni postupak nastavničkom vijeću;

d) prihvata žalbu i preinačuje odluku nastavničkog vijeća i primjenjuje drugu disciplinsku mjeru koju smatra primjerenom.

(6) Školski odbor je obavezan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe iz stava (4) ovog člana.

(7) Protiv odluke školskog odbora nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

(8) Učeniku kojem je izrečena disciplinska mjera isključenja iz srednje škole, a koji svojim ponašanjem ne ugrožava lica ni imovinu škole, škola je obavezna omogućiti pohađanje nastave i nakon izricanja mjere sve dok odluka ne postane konačna.

Član 105.

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

(1) Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika u skladu sa članom 104. stav (2) ovog zakona.

(2) Odgojno- disciplinska mjera odnosi se na školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se preinačiti.

(3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilima škole.

Član 106.

(Upoznavanje sa pravima i dužnostima učenika)

(1) Srednja škola je obavezna da upozna učenike s njihovim pravima odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima srednje škole.

(2) Izvodi iz relevantnih propisa, u vezi sa stavom (1) ovog člana, obavezni su dio sadržaja oglasne ploče u srednjoj školi.

Član 107.

(Prijevoz učenika)

Kanton, u saradnji sa Gradom, općinama i drugim zainteresiranim subjektima, obezbjeđuje sredstva za sufinansiranje troškova prijevoza redovnih učenika srednjih škola kao javnih ustanova koji stanuju na udaljenosti većoj od dva kilometra od škole koju pohađaju.

IX. UPOSLENICI ŠKOLE

Član 108.

(Definicija)

Uposlenici u srednjoj školi su nastavnici, stručni i drugi saradnici, administrativno-finansijsko, pomoćno i tehničko osoblje i drugi uposlenici kako je to propisano Pedagoškim standardima i normativima.

NASTAVNICI, STRUČNI I DRUGI SARADNICI

Član 109.

(Profil i stručna sprema nastavnika)

- (1) Nastavnik u srednjoj školi je lice koje realizira nastavi plan i program i kojem je prvenstveni zadatak obrazovanje i odgoj učenika.
- (2) Profil i stručna sprema nastavnika u srednjoj školi utvrđuje se nastavnim planom i programom za svaki predmet pojedinačno, u ovisnosti od vrste i tipa srednje škole, a profil i stručna sprema svih ostalih uposlenika utvrđuju se pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u skladu sa stavom (2) ovog člana, u srednjoj školi izvode lica:
  - a) sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičkom grupom predmeta i
  - b) sa završenim I ili II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.
- (4) Praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada u srednjim školama izvode i nastavnici sa završenim VII, odnosno VI stepenom stručne spreme, u skladu sa nastavnim planom i programom, majstori, poslovođe, specijalisti instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme i sa pet godina radnog iskustva u struci i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.
- (5) Ako se praktična i nastava u okviru laboratorijskog rada realizira u privrednim ili drugim organizacijama, ugovorom srednje škole sa tom organizacijom se određuju lica zadužena za praćenje, realizaciju i ocjenjivanje učenika iz predmeta praktične nastave.
- (6) Na profil i stručnu spremu lica koja su ugovorom iz stava (6) ovog člana određena za ocjenjivanje učenika analogno se primjenjuju st. (3), (4) i (5) ovog člana.
- (7) Za učenike sa dodatnim obrazovnim potrebama općeobrazovne predmete u srednjoj školi predaju nastavnici i defektolozi odgovarajućeg profila i stručne spreme u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (8) Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može imati stručnog saradnika u nastavi, u skladu sa Pedagoškim standardima i nastavnim planom i programom.

Član 110.

(Priprema i stručno usavršavanje)

- (1) Nastavnik u srednjoj školi ima slobodu u pedagoškom radu i poučavanju u okvirima utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima.

(2) Nastavnik ima obavezu da se uredno priprema za organizaciju i obavljanje neposrednog obrazovno- odgojnog rada, za čas, odnosno nastavnu jedinicu.

(3) Nastavnici, stručni i drugi saradnici obavezni su da se stručno usavršavaju i kontinuirano educiraju u toku cijelog radnog vijeka, s ciljem kvalitetnog praćenja, podsticanja i pomaganja u obrazovanju i razvoju učenika i obavljanja drugih poslova utvrđenih relevantnim propisima.

(4) Pravilnik o stručnom usavršavanju donosi ministar.

(5) Nastavnici i stručni saradnici srednje škole mogu se udruživati u stručne aktive i udruženja na nivou škole i višim nivoima, s ciljem unapređenja rada, edukacije i saradnje na domaćem i međunarodnom planu.

Član 111. (Ostali uposlenici)

(1) Ostali uposlenici u srednjoj školi su: stručni saradnici u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika, stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove i ostalo osoblje.

(2) Stručni saradnici u odgojno- obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika u srednjoj školi su: pedagog, pedagog-psiholog, psiholog, socijalni radnik, bibliotekar, rukovalac nastavnom tehnikom-programer i koordinator praktične nastave.

(3) Stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove u srednjoj školi su: sekretar, rukovodilac računovodstva i zdravstveni radnik.

(4) U ostalo osoblje spadaju uposlenici tehničko-higijenske službe i uposlenici na koje škola ima pravo po pedagoškim standardima i normativima, ovisno o specifičnostima uvjeta rada. Ovo osoblje je administrativno-tehnička podrška funkcioniranju srednje škole u cjelini.

(5) Broj ostalih uposlenika i njihov profil i stručna sprema, propisani su Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.

Član 112. (Način upošljavanja)

(1) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi uposlenici definiraju radni angažman ugovorom o radu.

(2) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi uposlenici upošljavaju se preuzimanjem nastavnika, stručnih saradnika i drugih uposlenika iz drugih škola sa spiska uposlenika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba za osnovne i srednje škole koji se vodi u Ministarstvu, odnosno, na osnovu javnog konkursa koji raspisuje školski odbor.

(3) Ukoliko u srednjoj školi kao javnoj ustanovi postoji upražnjeno radno mjesto, škola je dužna prvo preuzeti lice sa spiska uposlenika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba iz stava (1) ovog člana, koje ispunjava sve opće i posebne uvjete za to radno mjesto.

(4) Ukoliko se popunjavanje upražnjenog radnog mjesta u skladu sa stavom (2) ovog člana ne može realizirati, upražnjeno mjesto se oglašava putem javnog konkursa, koji se provodi u skladu sa relevantnim propisima kojima se regulira upošljavanje.

(5) Prilikom ponude upošljavanja i izbora uposlenika primjenjivat će se odredbe člana 7. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Član 113.

(Uposlenici za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba)

(1) Pravo na evidentiranje u spisak uposlenika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba iz člana 112. stav (2) ovog zakona imaju uposlenici koji su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, kao i direktori, pomoćnici direktora i voditelji dijela nastavnog procesa, u okviru svog profila i stručne spreme u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama Kantona.

(2) Pravilnik kojim se definiraju kriteriji za proglašavanje uposlenika za čijim je radom djelimično ili potpuno prestala potreba, te uvjete preuzimanja uposlenika iz jedne škole u drugu donosi ministar uz konsultacije sa sindikatom.

Član 114.

(Privremeno angažiranje uposlenika)

Uposlenici u srednjoj školi u hitnim, odnosno vanrednim slučajevima, mogu biti angažirani na određeni vremenski period, koji shodno Zakonu o radu ne može biti duži od šest mjeseci, pod uvjetom da se upražnjeno radno mjesto ne može popuniti u skladu sa članom 112. ovog zakona.

Član 115.

(Ljekarski pregled)

(1) Svaki uposlenik srednje škole prije početka školske godine obavezan je obaviti sistematski ljekarski pregled u zdravstvenoj ustanovi kao javnoj ustanovi i uvjerenje o ljekarskom pregledu dostaviti u srednju školu odnosno organizacionu jedinicu kod koje se nalazi njegov personalni dosije. Sadržaj sistematskog ljekarskog pregleda propisuje ministar uz pribavljanje mišljenja Ministarstva zdravstva Kantona.

(2) U srednjoj školi ne može se dozvoliti bilo kakav angažman u nastavnom, odnosno radnom procesu licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.

(3) Uposlenik srednje škole za kojeg se utvrde zdravstvene anomalije iz stava (2) ovog člana, odmah po utvrđivanju datih činjenica bit će udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.

(4) Pravilima srednje škole preciznije se uređuje postupak prema uposleniku iz stava (3) ovog člana i njegov dalji radni status.

Član 116.
(Praćenje rada uposlenika)

- (1) Rad uposlenika se sistematično prati i ocjenjuje na osnovu pravilnika koji, uz konsultacije sa sindikatom, donosi ministar.
- (2) Sastavni dio pravilnika iz stava (1) ovog člana su kriteriji za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje posebnih zvanja nastavnika, stručnih i drugih saradnika.

Član 117.
(Evaluacija rada nastavnog i rukovodnog osoblja)

- (1) Srednja škola je obavezna svake školske godine provoditi postupak evaluacije rada rukovodnog i nastavnog osoblja, odnosno uspješnosti realiziranja nastavnih programa.
- (2) Evaluacija rada rukovodnog i nastavnog osoblja provodi se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.
- (3) Srednje škole na osnovu odluke nastavničkog vijeća mogu provoditi evaluacionu anketu o radu nastavnog osoblja od strane učenika svake školske godine, a s ciljem unapređenja kvaliteta obrazovno-odgojnog rada.
- (4) Evaluacijom se obavezno ocjenjuju: kvalitet nastave i interaktivnog odnosa učenik-nastavno osoblje, korektnost u komunikaciji, odnos nastavnog osoblja prema učeniku na nastavi i na provjerama znanja, kao i drugi elementi utvrđeni pravilnikom iz stava (2) ovog člana.
- (5) Evaluacija rada rukovodnog i nastavnog osoblja je dio integralnog procesa uspostave sistema kvaliteta, odnosno samokontrole i unutrašnje ocjene kvaliteta.
- (6) Rezultate vrednovanja rada rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja srednja škola je obavezna analizirati i isti čine sastavni dio personalnog dosijea svakog uposlenika srednje škole.

Član 118.
(Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja)

- (1) Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja u srednjoj školi ostvaruje se u skladu sa zakonom, pravilima i drugim aktima srednje škole.
- (2) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa nastavnog i drugog osoblja u srednjoj školi primjenju se odredbe Zakona o radu i Kolektivnog ugovora ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Član 119.
(Odgovornost nosilaca funkcija u tijelima srednje škole i nastavnog, stručnog i drugog osoblja)

- (1) Nosioци funkcija u tijelima srednje škole te nastavno, stručno i drugo osoblje imaju naglašenu društvenu odgovornost.

(2) Općim aktom srednje škole preciznije se regulira postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti lica iz stava (1) ovog člana, teže i lakše povrede obaveza, organi vođenja postupka, odgovornosti istih, kao i izricanje mjera.

(3) Postupak disciplinske odgovornosti protiv lica iz stava (1) ovog člana pokreće se za teže i lakše povrede obaveza utvrđene općim aktom srednje škole.

(4) Postupak disciplinske odgovornosti ne može se pokrenuti nakon:

a) isteka šest mjeseci od dana saznanja za povredu obaveze i počinioca,

b) isteka godine dana od dana kad je povreda učinjena.

(5) U slučaju kada je protiv lica iz stava (1) ovog člana potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, srednja škola je obavezna donijeti odluku o suspenziji tih lica iz nastavnog procesa do okončanja krivičnog postupka.

(6) Licima iz stava (5) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (5) ovog člana srednja škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa i u pismenoj formi obavijestiti Ministarstvo.

(7) Srednja škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka prijave na konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni.

(8) Ministarstvo vodi registar lica iz st. (5) i (6) ovog člana.

Član 120.

(Obaveza verifikacije nastave)

(1) U školi na određeno vrijeme mogu biti uposleni nastavnici ili stručni saradnici koji nemaju propisane kvalifikacije, ali imaju odgovarajući stepen školske spreme, pod uvjetom da se na javni konkurs nije prijavio kandidat koji ispunjava propisane uvjete, u skladu sa Zakonom o radu.

(2) Nastava koju izvode nastavnici iz stava (1) ovog člana se verificira u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 121.

(Pripravnici)

(1) Lice koji prvi put zasniva radni odnos na poslovima nastavnika, stručnog ili drugog saradnika ima status pripravnika.

(2) Škola je dužna, odmah po njegovom stupanju na posao, pripravniku izdati rješenje o pripravičkom stažu sa rokom polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora.

(3) Po završetku pripravničkog staža, pripravnik je obavezan polagati ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručni ispit.

Član 122.

(Ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad i stručni ispit)

(1) Program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, stažiranje, profil i stručna sprema mentora, sastav komisije, način i troškovi polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita, obrazac uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije reguliraju se pravilnikom koji donosi ministar.

(2) Stručni ispit polaže se pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

Član 123.

(Lica koja nemaju završen nastavnički fakultet)

(1) U skladu sa nastavnim planom i programom u srednjoj školi mogu se angažirati lica sa radnim iskustvom ili bez radnog iskustva u nastavi koja nemaju završen nastavnički fakultet.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana koja imaju položenu pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta obavezna su položiti stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.

(3) Lica iz stava (1) ovog člana u čijem studiju nije bila zastupljena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta, obavezna su položiti navedenu grupu predmeta i stručni ispit za samostalan obrazovno-odgojni rad.

(4) Licima iz st. (2) i (3) ovog člana škola je dužna odmah po stupanju na posao izdati rješenje o pripravničkom stažu, odnosno rješenje o stažiranju, sa rokom polaganja ispita za samostalan obrazovno-odgojni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora, a licima iz stava (3) i rješenje o obavezi polaganja pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta.

(5) Rok za polaganje ispita grupe predmeta iz stava (3) ovog člana je 12 mjeseci od dana stupanja na rad ovih lica.

(6) Lica iz stava (3) ovog člana odmah nakon što polože pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta uz uvjet da su obavili pripravnički staž u propisanom trajanju, stiču pravo polaganja stručnog ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad.

(7) Rok za polaganje stručnog ispita za lica iz stava (3) ovog člana je šest mjeseci od dana položenog posljednjeg ispita pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, odnosno šest mjeseci od posljednjeg dana obavljenog pripravničkog staža, u protivnom mu prestaje radni odnos u toj školi.

Član 124.
(Volonterski rad)

- (1) Nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima bez radnog iskustva, u skladu sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorom srednja škola može omogućiti stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).
- (2) Na volontere iz stava (1) ovog člana, analogno se primjenjuju čl. 121. i 122. ovog zakona.

Član 125.
(Raspored radnog vremena)

- (1) Raspored radnog vremena nastavnika u okviru četrdesetsatne radne sedmice utvrđuje direktor, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Nastavnik općeobrazovne i stručnoteorijske nastave, u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 25 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi.
- (3) Nastavnik praktične nastave u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 28 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi.
- (4) Neposredni obrazovno-odgojni rad podrazumijeva časove redovne, dopunske, dodatne i instruktivne nastave, vrijeme za pregled pismenih zadataka/programa, razredništvo-čas odjeljenske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti. Norma časova redovne nastave po predmetima utvrđena je Pedagoškim standardima i normativima.
- (5) Izuzetno od stava (3) ovog člana, direktor može iz opravdanih razloga utvrditi da nastavnik ima do 30 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada, u periodu ne dužem od jednog polugodišta u toku jedne školske godine.
- (6) Raspored radnog vremena za ostale uposlenike utvrđuje direktor u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.

Član 126.
(Godišnji odmor uposlenika)

- (1) Uposlenici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika.
- (2) Dužina trajanja godišnjih odmora utvrđuje se općim aktom srednje škole shodno Zakonu o radu i Kolektivnom ugovoru za djelatnost srednjeg obrazovanja.
- (3) Izuzetno, uposlenici koji ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, mogu koristiti godišnji odmor do 30. juna naredne godine.

X. NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR

Član 127. (Nadzor)

- (1) Nadzor u smislu ovog zakona podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada srednjih škola, inspekcijski nadzor i stručni nadzor.
- (2) Stručni nadzor nad radom javnih ustanova i ustanova iz oblasti srednjeg obrazovanju vrši Ministarstvo.
- (3) U vršenju nadzora iz stava (1) ovog člana Ministarstvo:
  - a) pokreće postupak za ocjenu zakonitosti rada i općih akata srednjih škola,
  - b) donosi odluku o zabrani rada srednje škole ako ne ispunjava uvjete za rad utvrđene zakonom, Pedagoškim standardima i normativima i drugim provedbenim aktima ili ne ostvaruje zakonom utvrđene ciljeve i zadatke,
  - c) nalaže izvršenje zakonom, odlukom Skupštine i Vlade utvrđenih obaveza,
  - d) pokreće inicijativu za izmjenu Zakona, podzakonskih, provedbenih i drugih akata,
  - e) preduzima druge mjere za koje je ovlašteno zakonom.
- (4) Ministarstvo je obavezano donijeti akt o poništenju odnosno obustaviti od izvršenja odluku tijela srednje škole u roku od 60 dana od dana saznanja za tu odluku, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima.
- (5) Nakon donošenja odgovarajućeg akta iz stava (4) ovog člana dalji postupak se provodi u skladu sa zakonom.
- (6) Nadzor nad provođenjem ovog zakona i drugih propisa relevantnih za oblast srednjeg obrazovanja vrše odgovarajuće službe u skladu sa vlastitim propisima.

Član 128. (Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona, podzakonskih i općih akata iz oblasti srednjeg obrazovanja i s tim u vezi preduzimanje odgovarajućih mjera vrše prosvjetni inspektori u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji.
- (2) Inspekcijski nadzor iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:
  - a) postupanje srednje škole u pogledu primjene ovog zakona, drugih propisa i akata koje donosi ministar, te općih akata;
  - b) primjenu standarda koje određuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;

- c) kontrolu stručne zastupljenosti nastave odgovarajućim profilom i stručnom spremom nastavnog kadra, utvrđenih ovim zakonom i nastavnim planom i programom;
  - d) upotrebu odobrenih nastavnih planova i programa, udžbenika i drugih nastavnih sredstava;
  - e) upis učenika u školu;
  - f) izricanje odgojno-disciplinskih mjera prema učenicima;
  - g) primjenu zakonskih i drugih odredaba koje se odnose na statusna pitanja učenika;
  - h) vođenje relevantne dokumentacije i evidencije;
  - i) kontrolu javnih isprava, općih i pojedinačnih akata škole i drugih akata koja se odnose na rad organa koje kontroliše;
  - j) kontrolu upisa u Registar koji vodi Ministarstvo i upisa u sudski registar;
  - k) pravo i obavezu prosvjetnog inspektora na izricanje mjera i utvrđivanje rokova za njihovo izvršenje u skladu sa zakonom.
  - l) podnošenje prijave nadležnom organu za učinjeno krivično djelo ili privredni prestup, odnosno zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.
- (3) Na rješenje prosvjetnog inspektora može se izjaviti žalba ministru.

Član 129.

(Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć)

- (1) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć obuhvata aktivnosti u vezi sa organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom nastavnika, stručnih i drugih saradnika i direktora u srednjoj školi radi unapređivanja obrazovno- odgojnog rada.
- (2) Stručni nadzor obavljaju stručni savjetnici Prosvjetno- pedagoškog zavoda Ministarstva.
- (3) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:
  - a) instruktivni i savjetodavni rad sa nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima i direktorom u vezi sa obavljanjem dužnosti i pomaganje u provedbi obrazovno- odgojnih aktivnosti (održavanje ogledno- uglednih časova, seminara i sl.);
  - b) pružanje stručne pomoći u planiranju i organizaciji obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika;
  - c) praćenje primjene nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika i metoda obrazovnog rada i s tim u vezi njihovo usavršavanje, u skladu sa tehnološkim razvojem i potrebama tržišta rada;

- d) prisustvovanje izvođenju nastave, ispita i drugih oblika odgojno - obrazovnog rada;
- e) vrednovanje kvaliteta rada srednje škole, odnosno doma učenika;
- f) učestvovanje u pripremi, izvođenju i ocjenjivanju novih oblika i metoda rada;
- g) provjeru učeničkih postignuća u skladu sa standardima znanja koje propisuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;
- h) praćenje stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika (prisustvovanje ogledno-uglednim časovima, seminarima i sl.);
- i) praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika i direktora srednje škole;
- j) predlaganje Ministarstvu i nadležnim organima preduzimanje neophodnih mjera za oklanjanje nepravilnosti, nedostataka te za unapređivanje odgojno- obrazovnog i stručnog rada.

Član 130.
(Izveštaji o nadzoru)

- (1) Akti koje u obavljanju inspekcijskog nadzora donosi prosvjetni inspektor dostavljaju se licima i organima definiranim u Zakonu o prosvjetnoj inspekciji.
- (2) Izveštaj o izvršenom stručnom nadzoru iz člana 129. ovog zakona dostavlja se direktoru srednje škole, ministru i Gradskoj upravi, za škole sa područja Grada, odnosno nadležnom općinskom organu za škole izvan područja Grada.
- (3) Bliži propis o stručnom nadzoru, vrednovanju i stručnoj pomoći donosi ministar.

Član 131.
(Obaveza škole pri vršenju nadzora)

Srednja škola je obavezna da u svim segmentima omogući nesmetano obavljanje nadzora od strane Ministarstva te inspekcijskog i stručnog nadzora.

XI. ORGAN UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I KONTROLE POSLOVANJA

Član 132.
(Definicija)

- (1) Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor.
- (2) Organ rukovođenja u srednjoj školi je direktor.
- (3) Organ kontrole poslovanja u srednjoj školi je nadzorni odbor.

Član 133.
(Nadležnost školskog odbora)

- (1) Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa škole.
- (2) Nadležnosti u donošenju akata srednje škole su:
  - a) donošenje pravila srednje škole;
  - b) donošenje godišnjeg programa rada srednje škole za tekuću godinu i izvještaja o realizaciji godišnjeg programa rada za prethodnu godinu;
  - c) donošenje finansijskog plana i usvajanje godišnjeg obračuna;
  - d) donošenje općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, i drugih općih akata u skladu sa relevantnim propisima;
  - e) donošenje svog programa rada i izvještaja o svom radu koji podnosi osnivaču.
- (3) Školski odbor je nadležan za rješavanje u prvom stepenu o:
  - a) imenovanju i razrješenju direktora kao i zaključivanju ugovora o radu i prestanku rada direktora srednje škole;
  - b) imenovanju komisije za utvrđivanje prijedloga za izbor uposlenika škole;
  - c) korištenju sredstava preko iznosa određenog relevantnim propisima;
  - d) žalbama i prigovorima uposlenika na rješenje o ocjeni rada i drugim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa;
  - e) žalbi učenika, odnosno roditelja ili staratelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz člana 104. ovog zakona;
  - f) utvrđivanju prijedloga plana upisa učenika u prvi razred;
  - g) verificiranju konačne liste primljenih učenika u prvi razred;
  - h) žalbama i prigovorima koji se odnose na rad direktora srednje škole.
- (4) Školski odbor je nadležan za odlučivanje u drugom stepenu po žalbama i prigovorima na odluke direktora srednje škole na koje je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika.
- (5) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih st. (2), (3) i (4) ovog člana, obavlja i slijedeće:
  - a) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad direktora;

- b) razmatra prijedloge odluka, preporuke i prijedloge koje se upute školskom odboru i preuzima odgovarajuće mjere;
- c) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem;
- d) vrši i druge poslove u skladu sa relevantnim propisima i pravilima srednje škole.

Član 134.
(Sastav školskog odbora)

- (1) Školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove sa područja Grada broji pet članova i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik Grada, jedan predstavnik vijeća roditelja učenika i dva predstavnika uposlenika škole.
- (2) Školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove izvan područja Grada broji pet članova i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik općine na čijem području se škola nalazi, jedan predstavnik vijeća roditelja učenika i dva predstavnika uposlenika škole.
- (3) Izuzetno iz st. (1) i (2) ovog člana školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove koju je osnovala vjerska zajednica odnosno crkva samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem broji pet članova i to: jedan predstavnik osnivača, jedan predstavnik Ministarstva, jedan predstavnik vijeća roditelja učenika i dva predstavnika škole.
- (4) Broj članova školskog odbora srednje škole kao ustanove utvrđuje se aktom o osnivanju srednje škole, a u njegovom sastavu je obavezan predstavnik Ministarstva.
- (5) Predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo iz st. (1) i (2) ovog člana:
  - a) je ujedno i predsjednik školskog odbora,
  - b) mora imati najmanje VII stepen stručne spreme ili prvi ciklus studija po bolonjskom procesu,
  - c) ne može biti uposlenik te škole,
  - d) ne može biti roditelj učenika koji pohađa tu školu,
  - e) ne može biti direktor škole registrirane u Kantonu.
- (6) Školski odbor po svom sastavu treba da odražava etnički sastav učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje.
- (7) Predsjednika i članove školskog odbora srednje škole kao javne ustanove, na osnovu raspisanog Javnog konkursa, imenuje i razrješava ministar uz saglasnost Vlade, a predsjednika i članove školskog odbora škole kao ustanove imenuje i razrješava osnivač.

(8) U školskom odboru ne može se dozvoliti angažman licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.

(9) U slučaju kada je protiv lica koji je član školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više srednja škola je obavezna obavijestiti o tome osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih lica do okončanja krivičnog postupka.

(10) O licima iz stava (9) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (9) ovog člana srednja škola je obavezna obavijestiti osnivača odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješenju.

Član 135.
(Rad školskog odbora)

- (1) Način rada školskog odbora regulira se poslovnikom o radu.
- (2) Obavljanje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.
- (3) Školski odbor bira se na period od 4 godine sa mogućnošću jednog reizbora.
- (4) Konkurs za imenovanje članova školskog odbora raspisuje se najkasnije pet mjeseci prije isteka mandata.
- (5) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva direktor najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke Vlade o imenovanju školskog odbora.
- (6) Ministar donosi pravilnik u vezi sa izborom, nadležnostima i radom školskih odbora.

Član 136.
(Razrješenje članova školskog odbora)

- (1) Status člana školskog odbora prestaje istekom mandata.
- (2) Mandat člana školskog odbora iz reda roditelja odnosno iz reda uposlenika škole prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana prestanka statusa redovnog učenika čiji je on roditelj, odnosno prestanka statusa uposlenika u datoj školi.
- (3) Odmah nakon nastupanja okolnosti iz stava (2) ovog člana srednja škola je obavezna obavijestiti Ministarstvo s ciljem raspisivanja konkursa za popunu te pozicije.
- (4) Član školskog odbora će biti razriješen, odnosno školski odbor raspušten i prije isteka mandata u slučajevima:
  - a) kada se utvrdi da član ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i pravilima srednje škole,

- b) kada se utvrdi da školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i pravilima srednje škole i ne postupi po nalogu Ministarstva,
  - c) u slučajevima iz st. (5), (8), (9) i (10) člana 134. ovog zakona,
  - d) u slučajevima utvrđenim Pravilnikom iz stava (6) člana 135. ovog zakona i
  - e) u drugim slučajevima predviđenim pravilima srednje škole.
- (5) Odluku o razriješenju školskog odbora donosi ministar uz saglasnost Vlade, te u skladu sa zakonom imenuje vršioca dužnosti u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga
- (6) U slučaju razriješenja člana školskog odbora, odnosno razriješenju školskog odbora iz st. (1) i (4) ovog člana, mandat novom članu odnosno školskom odboru traje do isteka mandata razriješenog člana odnosno razriješenog školskog odbora.
- (7) Članovi školskog odbora koji su razriješeni u slučajevima utvrđenim u stavu (4) ovog člana ne mogu biti imenovani u školske odbore osnovnih i srednjih škola Kantona. Evidenciju ovih lica vodi Ministarstvo.

Član 137.
(Nadzorni odbor)

- (1) Nadzorni odbor obavlja kontrolu poslovanja srednje škole.
- (2) Nadzorni odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove sa područja Grada broji tri člana i to: jedan predstavnik kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik kojeg predlaže Grad, jedan predstavnik kojeg predlažu uposlenici škole.
- (3) Nadzorni odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove izvan područja Grada broji tri člana i to: jedan predstavnik kojeg predlaže Ministarstvo, jedan predstavnik kojeg predlaže općinski načelnik općine na čijem području se škola nalazi, jedan predstavnik kojeg predlažu uposlenici škole.
- (4) Izuzetno iz st. (2) i (3) ovog člana nadzorni odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove koju je osnovala vjerska zajednica odnosno crkva samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem broji tri člana i to: jedan predstavnik osnivača, jedan predstavnik kojeg predlaže Ministarstvo i jedan predstavnik kojeg predlažu uposlenici škole.
- (5) Broj članova nadzornog odbora srednje škole kao ustanove utvrđuje se aktom o osnivanju srednje škole.
- (6) Predsjednika i članove nadzornog odbora srednje škole kao javne ustanove imenuje i razrješava ministar uz saglasnost Vlade, a predsjednika i članove nadzornog odbora škole kao ustanove imenuje i razrješava osnivač.
- (7) Na rad nadzornog odbora analogno se primjenjuju odredbe člana 135. ovog zakona.
- (8) Ministar donosi pravilnik u vezi sa izborom, nadležnostima i radom nadzornih odbora.

Član 138.
(Izbor direktora)

(1) Za direktora srednje škole može biti imenovano lice koje, osim općih uvjeta, u pogledu stručne spreme ispunjava uvjete za nastavnika ili pedagoga škole u koju konkuriše i ima najmanje 8 godina radnog iskustva i od toga najmanje 5 godina na poslovima u nastavi ili na pedagoško-psihološkim poslovima, te ima najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno završen najmanje II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa, i ima najmanje zvanje mentora.

(2) Direktora srednje škole kao javne ustanove, čiji je osnivač Kanton imenuje i razrješava školski odbor, na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost Vlade.

(3) Direktora srednje škole kao javne ustanove čiji osnivač nije Kanton imenuje i razrješava školski odbor na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost osnivača.

(4) Direktor srednje škole se imenuje na period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora, uz ograničenje od najviše dva uzastopna mandata u istoj školi.

(5) Uposleniku srednje škole registrirane u Kantonu koji se imenuje za direktora škole sa područja Kantona, prava i obaveze iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju najduže do kraja prvog mandata. Postupak mirovanja prava i obaveza se pokreće na lični zahtjev koji se podnosi školskom odboru u roku od sedam dana od dana imenovanja.

(6) Na prava i obaveze uposlenika iz stava (4) ovog člana primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim zakonom.

(7) Školski odbor je obavezan razriješiti dužnosti direktora i prije isteka mandata zbog dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti i u slučajevima iz čl. 141. i 142. ovog zakona, te u skladu sa Zakonom o ustanovama.

(8) Ukoliko direktor srednje škole nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, školski odbor će odmah iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole imenovati vršioca dužnosti direktora na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja i raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora.

(9) Vršilac dužnosti direktora mora ispunjavati sve uvjete propisane u stavu (1) ovog člana i ima sva prava i obaveze direktora škole.

(10) Za direktora i vršioca dužnosti direktora ne može se imenovati:

a) lice za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je alkoholičar, odnosno ovisnik o narkoticima,

b) lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti,

c) lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više.

(11) Ministar donosi propis kojim se preciznije definira procedura izbora, kriteriji za izbor, nadležnosti i rad direktora.

Član 139.
(Poslovi direktora)

(1) Direktor srednje škole je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad škole.

(2) Direktor srednje škole, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom, obavlja i slijedeće poslove:

a) predlaže godišnji program obrazovno-odgojnog rada srednje škole nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje,

b) predlaže finansijski plan škole,

c) na prijedlog komisije za utvrđivanje prijedloga za izbor uposlenika škole vrši izbor i postavljenje uposlenika i sa njima zaključuje ugovor o radu odnosno donosi rješenja o prestanku ugovora o radu,

d) utvrđuje raspored nastavnika i drugih uposlenika škole na određene poslove, u skladu sa općim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi,

e) utvrđuje raspored radnog vremena nastavnika i stručnih saradnika u skladu sa članom 125. ovog zakona,

f) utvrđuje raspored časova,

g) drži ogledno - ugledni čas jedanput u školskoj godini,

h) podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada školskom odboru, osnivaču, Prosvjetno-pedagoškom zavodu i ministru, na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine,

i) podnosi izvještaj iz tačke h) ovog člana Gradskoj upravi, ukoliko je direktor srednje škole s područja Grada,

j) podnosi izvještaj iz tačke h) ovog člana nadležnom općinskom organu, ukoliko je direktor srednje škole sa područja izvan Grada,

k) utvrđuje preliminarnu rang-listu učenika primljenih u prvi razred, na prijedlog komisije za prijem učenika u prvi razred,

l) rješava po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika,

- m) odgovoran je za izvršenje naloga Ministarstva, prosvjetnog inspektora i stručnog savjetnika u slučaju nedoličnog ponašanja nastavnika, odnosno stručnih saradnika i njihovog negativnog uticaja na učenike i druge nastavnike,
- n) izvršava odluke školskog odbora i nastavničkog vijeća,
- o) podnosi finansijski izvještaj školskom odboru i osnivaču,
- p) vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima i pravilima srednje škole.

Član 140.
(Prestanak mandata)

- (1) Dužnost direktora prestaje:
  - a) istekom mandata,
  - b) na lični zahtjev,
  - c) razrješenjem,
  - d) sticanjem nekog od uvjeta za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju i
  - e) drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima srednje škole.
- (2) Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi školski odbor.

Član 141.
(Razrješenje direktora)

Školski odbor je obavezan razriješiti direktora prije isteka mandata ako:

- a) se utvrdi da ne izvršava obaveze iz ovog zakona,
- b) se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti,
- c) je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,
- d) se utvrdi da je škola odnosno direktor odgovoran za teži prekršaj iz ovog zakona ili privredni prestup,
- e) se utvrdi da škola ne ostvaruje utvrđeni nastavni plan i program ili ga ostvaruje sa utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima,
- f) direktor ne postupi po nalogu odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka ili ako direktor postupi suprotno aktima suda, Ministarstva ili nadležne inspekcije.

- g) nadležni organ utvrdi da nesavjesno i nestručno obavlja poslove direktora,
- h) predlaganjem nezakonitih odluka, ili radom suprotno poslovniku, onemogućuje rad školskog odbora i zaposlenih,
- i) dostavi Ministarstvu netačne podatke o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika,
- j) fizički kažnjava ili vrijeđa ličnost učenika, roditelja i uposlenika,
- k) se u toku mandata utvrdi da ne ispunjava uvjete ili se utvrdi da je predao dokumente ili izjave tokom postupka prijave na konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni i
- l) drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 142.
(Suspenzija direktora)

- (1) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, srednja škola je obavezna obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka.
- (2) U slučaju kršenja zakona, profesionalne nekompetentnosti ili nemarnosti, školski odbor je obavezan po hitnom postupku suspendovati direktora škole, do konačnog rješenja u skladu sa zakonom. Suspendovani direktor ostvaruje prava u skladu sa Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja i u skladu sa članom 118. ovog Zakona.
- (3) Za vrijeme suspenzije školski odbor će imenovati vršioca dužnosti direktora iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole, koji ispunjava uvjete iz stava (1) člana 138. ovog zakona.

Član 143.
(Pomoćnik direktora i voditelj dijela nastavnog procesa)

- (1) Srednja škola, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima ima pravo na pomoćnika direktora i/ili voditelja dijela nastavnog procesa.
- (2) Pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa u skladu sa pravilima škole postavlja direktor škole, nakon provedene procedure koja prvo podrazumijeva interno oglašavanje u školi, a ukoliko se ne izvrši izbor iz reda nastavnika i stručnih saradnika zaposlenih u školi, škola objavljuje javni konkurs.
- (3) Pomoćnik direktora, odnosno voditelj dijela nastavnog procesa postavlja se na to mjesto na period trajanja mandata direktora škole, uz obavezu potvrđivanja postavljenja ili provođenja procedure iz stava (2) ovog člana za svaki naredni mandat istog ili drugog direktora.
- (4) Na pomoćnika direktora i voditelja dijela nastavnog procesa shodno se primjenjuju odredbe st. (1), (6) i (10) člana 138. ovog zakona.

Član 144.
(Sekretar škole)

- (1) Srednja škola ima sekretara škole, koji obavlja upravne, administrativne, normativno-pravne i druge pravne i organizacijske poslove, a čiji su profil i stručna sprema propisani Pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Sekretar škole je obavezan polagati stručni ispit.
- (3) Bliži propis o stručnom ispitu iz stava (2) ovog člana donosi ministar.

XII. STRUČNI ORGANI

Član 145.
(Sastav stručnih organa)

U srednjoj školi formiraju se stručni organi:

- a) nastavničko vijeće, kojeg čine svi nastavnici i stručni saradnici koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika,
- b) odjeljenjsko vijeće, kojeg čine svi nastavnici koji izvode nastavu u datom odjeljenju i
- c) stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.

Član 146.
(Nadležnost nastavničkog vijeća)

- (1) Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:
  - a) na prijedlog direktora utvrđuje konačan prijedlog godišnjeg programa rada srednje škole;
  - b) prati realiziranje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
  - c) na prijedlog direktora utvrđuje podjelu predmeta na nastavnike, razredništvo i voditelje sekcija;
  - d) na prijedlog odjeljenjskog vijeća utvrđuje potrebu uvođenja posebnog oblika nastave (dopunska, instruktivna, konsultativna, dodatna i sl.);
  - e) utvrđuje obim i raspored instruktivno-konsultativne nastave za vanredne učenike;
  - f) analizira izvještaje odjeljenjskih vijeća o uspjehu učenika i radu odjeljenjskih vijeća i donosi odgovarajuće odluke i mjere;
  - g) odlučuje o žalbama i prigovorima na zaključne ocjene iz člana 96. ovog zakona;
  - h) na prijedlog direktora utvrđuje sastav komisija za polaganje ispita i raspored polaganja ispita koji se u skladu sa ovim zakonom obavljaju u srednjoj školi;

- i) utvrđuje obavezu polaganja razrednih, predmetnih i dopunskih ispita koji se u skladu sa ovim zakonom obavljaju u srednjoj školi;
  - j) razmatra izvještaje o polaganju ispita i s tim u vezi donosi odgovarajuće odluke;
  - k) donosi odluke o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi i preduzima mjere za unapređivanje tog rada;
  - l) razmatra zahtjeve za prelazak učenika iz jedne srednje škole u drugu shodno čl. 87., 88., 89. i 90. ovog zakona;
  - m) utvrđuje prijedlog i razmatra izvještaje o realizaciji programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika;
  - n) utvrđuje program rada stručnih organa i komisija;
  - o) razmatra izvještaje o izvršenom stručnom i inspekcijskom nadzoru;
  - p) odlučuje o zahtjevima učenika;
  - r) razmatra prijedlog direktora i odjeljenskog vijeća u vezi sa izricanjem pohvala, odgojno disciplinskih mjera i donosi odgovarajuće odluke;
  - s) utvrđuje prijedlog posebnih programa za nadarene učenike;
  - t) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
  - u) obavlja i druge poslove predviđene Zakonom, pravilima škole i drugim relevantnim propisima.
- (2) Sjednicama nastavničkog vijećem predsjedava direktor srednje škole.

Član 147.
(Nadležnosti odjeljenskog vijeća)

- (1) Odjeljenjsko vijeće obavlja slijedeće poslove:
- a) kontinuirano prati rad i napredovanje učenika u odjeljenju,
  - b) prati realizaciju nastavnog plana i programa,
  - c) prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i izbor programa i oblika nastave za učenike koji imaju poteškoće u savladavanju nastavne građe,
  - d) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje njihovog i ukupnog obrazovno-odgojnog rada,
  - e) ujednačava kriterije i pristup nastavnika u obrazovno- odgojnom procesu,
  - f) predlaže, odnosno izriče odgojno-disciplinske mjere,

- g) donosi mišljenje po prigovoru shodno članu 96. ovog zakona i isto dostavlja nastavničkom vijeću na odlučivanje,
  - h) na osnovu zaključnih ocjena utvrđuje opći uspjeh učenika,
  - i) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima srednje škole i drugim relevantnim propisima.
- (2) Sjednicama odjeljenjskog vijeća predsjedava razrednik.

Član 148.
(Stručni aktivni)

- (1) U srednjoj školi formiraju se stručni aktivni koje čine nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Sjednicama stručnog aktivna predsjedava voditelj stručnog aktivna.
- (3) Voditelja stručnog aktivna bira stručni aktiv na period od jedne godine.
- (4) Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:
- a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređivanje,
  - b) predlaže inovacije i izmjene nastavnog plana i programa u skladu s tehnološkim i naučnim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
  - c) ujednačava kriterije i pristup u radu nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu,
  - d) daje prijedlog direktoru u vezi s podjelom predmeta na nastavnike,
  - e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika,
  - f) učestvuje u radu asocijacije stručnih aktivna srednjih škola iz iste nastavne oblasti,
  - g) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature za potrebe srednje škole,
  - h) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima srednje škole i drugim relevantnim propisima,
- (5) Pored stručnih aktivna iz stava (1) ovog člana u srednjoj školi po istim principima se formira i, u okviru propisanih poslova, radi pedagoško-psihološko-socijalna služba.

Član 149.
(Poslovnik o radu)

Bliže odredbe o radu stručnih organa srednje škole utvrđuju se poslovníkom o radu stručnih organa koji donosi nastavničko vijeće.

XIII. ORGANIZIRANJE UČENIKA I RODITELJA

Član 150. (Vijeće učenika)

- (1) Vijeće učenika škole bira se svake godine i čine ga predstavnici odjeljenjskih zajednica.
- (2) Učenici u školi mogu formirati i udruženje učenika pojedinih razreda.
- (3) Vijeće učenika bira predsjednika, zamjenika predsjednika i sekretara većinom glasova članova vijeća.
- (4) Vijeće učenika učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
  - a) odvijanjem nastavnog procesa,
  - b) organiziranjem vannastavnih aktivnosti,
  - c) organiziranjem izleta i ekskurzija,
  - d) učešćem učenika u saradnji škole sa društvenom zajednicom,
  - e) organiziranjem pomoći za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama,
  - f) prevencijom maloljetničke delinkvencije i
  - g) drugim aktivnostima utvrđenim pravilima škole.
- (5) Predsjednik vijeća učenika ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa i organa upravljanja na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike, bez prava na odlučivanje.
- (6) Način rada vijeća učenika regulira se poslovnikom koji donosi vijeće učenika uz saglasnost direktora, koji je obavezan učenicima pružiti stručnu pomoć pri formiranju vijeća učenika.
- (7) Broj članova, način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktom škole.

Član 151. (Prava i obaveze roditelja/staratelja/usvojitelja)

- (1) Roditelji odnosno staratelji i usvojitelji djece, kao najodgovorniji za njihov pravilan odgoj i razvoj imaju pravo i obavezu da se staraju o njihovom odgoju i obrazovanju.
- (2) Prava i obaveze koje proističu iz te uloge roditelja/staratelja/usvojitelja ostvaruju se u skladu sa zakonom i ostalim propisima.

(3) Roditelji/staratelji/usvojitelji imaju pravo ovlastiti, izjavom ovjerenom kod nadležnog općinskog organa, drugo lice da umjesto njega prisustvuje roditeljskim sastancima odnosno informacijama.

Član 152.
(Vijeće roditelja škole)

(1) Vijeće roditelja srednje škole bira se svake školske godine, a čini ga po jedan roditelj iz svakog odjeljenja škole.

(2) Vijeće roditelja škole bira predsjednika i zamjenika predsjednika većinom glasova, a prvu sjednicu vijeća saziva direktor škole.

(3) Vijeće roditelja učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:

- a) unapređivanjem uvjeta rada škole i odgojno-obrazovnog procesa,
- b) povezivanjem škole s ostalim institucijama u nastavnim i vannastavnim aktivnostima,
- c) biranjem predstavnika roditelja u školski odbor od prijavljenih kandidata,
- d) učešćem u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni i odgojni rad u školi, posebno s ciljem praćenja i preveniranja maloljetničke delinkvencije,
- e) razvijanjem komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika i roditelja i
- f) drugim poslovima utvrđenim pravilima škole i drugim relevantnim aktima.

(4) Način rada vijeća roditelja regulira se poslovnikom koji donosi vijeće roditelja uz saglasnost direktora.

(5) Predsjednik vijeća roditelja ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike i roditelje, bez prava na odlučivanje.

Član 153.
(Vijeće roditelja srednjih škola Kantona)

(1) S ciljem unapređivanja ukupnog odgojno-obrazovnog rada u srednjim školama formira se Vijeće roditelja srednjih škola Kantona.

(2) Vijeće roditelja iz stava (1) ovog člana čini po jedan predstavnik roditelja iz svake srednje škole Kantona, kojeg predlaže vijeće roditelja škole.

(3) Vijeće roditelja učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:

- a) unapređivanjem uvjeta rada škola,
- b) povezivanjem škola s ostalim institucijama u nastavnim i vannastavnim aktivnostima,

- c) učešćem u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školama, posebno programa koji se odnose na suzbijanje maloljetničke delinkvencije,
  - d) razvijanjem komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika i roditelja i
  - e) drugim poslovima utvrđenim relevantnim aktima.
- (4) Način rada Vijeća roditelja srednjih škole Kantona regulira se poslovnikom koji donosi Vijeće roditelja uz saglasnost ministra.

XIV. DOM UČENIKA

Član 154.

(Djelatnost i organizacija doma učenika)

- (1) Dom učenika je ustanova u kojoj se obezbjeđuje obrazovanje i odgoj, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, fizička rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.
- (2) Dom učenika se može organizirati kao posebna ustanova ili kao jedinica u sastavu srednje škole.
- (3) Na dom učenika analogno se primjenjuju sve odredbe ovog zakona kojima se reguliraju: status srednje škole što podrazumijeva osnivanje, rad i prestanak rada, godišnji program rada i izvještaj, nadzor nad radom, prijem učenika, prava i obaveze učenika, nastavnika i stručnih saradnika, organi upravljanja, rukovođenja i kontrole poslovanja, opći akti, vođenje dokumentacije i evidencije i drugo.

Član 155.

(Pedagoški standardi i normativi za dom učenika)

- (1) Za osnivanje domova učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uvjete u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za dom učenika.
- (2) Pedagoške standarde i normative iz stava (1) ovog člana donosi Vlada.

Član 156.

(Rad doma učenika)

- (1) Poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaj, vrsta i obim obrazovno-odgojnih aktivnosti u domu učenika utvrđuju se programom obrazovno-odgojnog rada.
- (2) Jedinstveni program obrazovno-odgojnog rada za sve domove učenika donosi ministar.
- (3) Bliži propis o radu doma učenika, odnosno uvjete za prijem učenika, finansiranje smještaja i prehrane u učeničkim domovima donosi ministar.

Član 157.
(Pravila doma)

- (1) Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi školski/upravni odbor.
- (2) Pravila doma učenika iz stava (1) ovog člana, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na:
  - a) stručno usavršavanje odgajatelja i stručnih saradnika doma učenika,
  - b) saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama,
  - c) način upisa i prijema u dom učenika,
  - d) zdravstvenu zaštitu učenika u domu,
  - e) druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu.

Član 158.
(Stručni organi)

- (1) Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje čine svi odgajatelji i stručni saradnici doma učenika.
- (2) Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira u ovisnosti od svojih potreba, u skladu s pravilima doma.
- (3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika utvrđuju se pravilima doma učenika.

Član 159.
(Odgajatelji i direktor)

- (1) Odgajatelj u domu učenika može biti lice koje ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stepenom stručne spreme, odnosno najmanje I ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa.
- (2) Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje pored općih uvjeta ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima završen najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno najmanje II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa, te koje se ističe organizacionim sposobnostima i moralnim kvalitetima i ima najmanje 8 godina radnog iskustva, od čega najmanje 5 godina u odgojno-obrazovnom radu.

XV. SINDIKAT ŠKOLE

Član 160.
(Organiziranje sindikata u srednjoj školi i domu učenika)

- (1) U srednjoj školi i domu učenika se može organizirati sindikat.

(2) Srednja škola i dom učenika su dužni omogućiti rad i djelovanje sindikata u skladu sa propisima kojima se reguliraju radni odnosi.

(3) Odnosi između sindikata škole/doma učenika i poslodavca, reguliraju se zakonom, Kolektivnim ugovorom, pravilima škole/doma učenika i drugim propisima relevantnim za ovu oblast.

XVI. POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 161.

(Potrebe i interesi Kantona)

(1) U smislu ovog zakona, potrebe i interesi Kantona u ostvarivanju obrazovanja i odgoja učenika u srednjim školama na teritoriji Kantona su:

- a) organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na osnovu dostignuća savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja,
- b) unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada škole u skladu sa propisima i kretanjima na tržištu rada,
- c) osiguravanje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate,
- d) organiziranje takmičenja učenika,
- e) stipendiranje redovnih učenika,
- f) stručno usavršavanje nastavnika,
- g) dopunsko obrazovanje i prekvalificiranje odraslih,
- h) izdavanje školskih udžbenika i priručnika,
- i) učestvovanje učenika u realiziranje Dana Kantona Sarajevo i drugih društveno korisnih manifestacija i projekata,
- j) praćenje i unapređivanje aktivnosti udruženja, ustanova i organizacija od interesa za srednje obrazovanje.

(2) Sredstva za ostvarivanje interesa i realizaciju aktivnosti iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta Kantona i učešćem drugih pravnih i fizičkih lica u njihovom finansiranju.

Član 162.

(Imovina)

(1) Srednja škola stiče imovinu, upravlja njome i koristi je u skladu sa zakonom.

(2) Nepokretnosti i druga imovina srednje škole obezbijeđena od osnivača za osnivanje i rad srednje škole imovina je osnivača, ako aktom o osnivanju ustanove nije drugačije određeno.

(3) Imovina stečena obavljanjem registrirane djelatnosti srednje škole kao i imovina stečena na osnovu zavještanja i poklona ili na drugi zakonit način svojina je srednje škole koja je tu imovinu stekla.

(4) Imovina iz stava (3) ovog člana može se sticati samo u cilju obavljanja, razvijanja i unapređenja osnovne djelatnosti i ne može biti korištena u cilju promjene statusa srednje škole ili uzurpacije prava osnivača od strane drugih subjekata ili same srednje škole.

(5) Imovina iz st. (2) i (3) ovog člana ne može se otuđiti ili na neki drugi način opteretiti bez prethodne saglasnosti osnivača, a može se koristiti samo u cilju obavljanja registrirane djelatnosti u skladu sa ovim zakonom.

(6) Imovina srednje škole kao javne ustanove se amortizira u skladu sa zakonom.

XVII. FINANSIRANJE SREDNJEG OBRAZOVANJA

Član 163.

(Obaveza obezbjeđivanja sredstava)

(1) Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje škole, njen rad u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za srednju školu.

(2) Osnivač je obavezan finansirati, odnosno sufinansirati slijedeće:

- a) plaće i naknade svih uposlenika,
- b) stručno usavršavanje i obuku uposlenika,
- c) obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama,
- d) rad sa nadarenim učenicima i školska takmičenja učenika,
- e) rad eksperimentalne srednje škole,
- f) prijevoz učenika iz člana 107. ovog zakona,
- g) troškove nastave i druge materijalne troškove,
- h) tekuće i investiciono održavanje objekata i opreme.

Član 164.

(Sticanje prihoda)

(1) Pored sredstava koja osigurava osnivač iz člana 163. ovog zakona srednja škola može obavljati komercijalnu djelatnost i sticati prihod pod uvjetom da ne ugrozi osnovnu registriranu djelatnost:

- a) prodajom proizvoda, pružanjem intelektualnih, zanatskih i drugih usluga, održavanjem kurseva i sl.,
  - b) organiziranjem vanrednih ispita za sticanje srednjeg obrazovanja,
  - c) iz zakupnina,
  - d) iz legata, poklona i zavještanja,
  - e) donacijom pravnih i fizičkih lica,
  - f) drugih izvora u skladu sa zakonom i registriranom djelatnošću srednje škole.
- (2) Kriteriji za sticanje sredstava na način iz stava (1) ovog člana, kao i njihova raspodjela reguliraju se pravilnikom koji donosi Vlada.

Član 165.
(Kriteriji za finansiranje)

Rad srednjih škola kao javnih ustanova finansira se iz Budžeta Kantona na osnovu Odluke sa kriterijima finansiranja koje na prijedlog Ministarstva donosi Vlada.

XVIII. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG GRADA I OPĆINA NA PODRUČJU KANTONA
U OBLASTI SREDNJEG OBRAZOVANJA

Član 166.
(Samoupravni djelokrug Grada i općina)

- (1) Grad Sarajevo (u daljem tekstu: Grad) u okviru samoupravnog djelokruga na svom području:
- a) bira predstavnika u školski i nadzorni odbor,
  - b) pokreće inicijativu za osnivanje i ukidanje srednjih škola,
  - c) izrađuje zbirne izvještaje o upisu učenika, radu i uvjetima rada srednjih škola,
  - d) učestvuje u zadovoljenju materijalnih i prostornih potreba srednjih škola,
  - e) ostvaruje saradnju sa direktorima i roditeljima učenika srednjih škola,
  - f) u koordinaciji sa Ministarstvom i srednjim školama uspostavlja saradnju srednjih škola sa srednjim školama u drugim gradovima i inozemstvu,
  - g) osigurava i pomaže realiziranje javnih, kulturnih i sportskih manifestacija u školama na području Grada,
  - h) učestvuje u uspostavljanju i realiziranju saradnje škola sa nevladinim i drugim organizacijama.

(2) Na općine izvan područja Grada, u okviru samoupravnog djelokruga za škole sa svog područja, analogno se primjenjuje stav (1) ovog člana.

(3) Odluke iz samoupravnog djelokruga Grada iz stava (1) ovog člana donosi Gradsko vijeće.

(4) Odluke iz samoupravnog djelokruga općina iz stava (2) ovog člana donosi općinsko vijeće.

XIX. KAZNENE ODREDBE

Član 167.

(Kazne za teže prekršaje srednje škole)

(1) Novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, odnosno dom učenika ako:

- a) otpočne s radom prije nego što je to propisano (čl. 24. i 25. ovog zakona),
- b) izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju protivno važećim propisima ili na drugi način zloupotrijebi pečat srednje škole (član 25. ovog zakona),
- c) izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio ili odobrio nadležni organ (čl. 35. i 36. ovog zakona),
- d) organizira rad po odgovarajućem programu srednje škole izvan svog sjedišta i počne s radom prije nego što ispuni uvjete za rad (član 30. ovog zakona),
- e) prekine nastavu bez odobrenja ministra (član 43. ovog zakona),
- f) ako se u srednjoj školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva bez odobrenja nadležnog organa (član 51. ovog zakona),
- g) obavi prijemne, dopunske, popravne, razredne, vanredne, maturalne, majstorske i završne ispite suprotno donesenim propisima (čl. 57., 61., 62, 69., 78., 79., 81., 83., 84., 97. i 98. ovog zakona),
- h) ne organizira nastavu za vanredne polaznike (član 81. ovog zakona),
- i) ne dostavi izvještaj o upisu redovnih i vanrednih učenika ministru i Prosvjetnoj inspekciji (član 82. ovog zakona),
- j) pri sticanju i korištenju prihoda ne postupa u skladu sa propisima (član 164. ovog zakona).

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi, odnosno domu učenika, novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 KM.

Član 168.

(Kazne za lakše prekršaje srednje škole)

(1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, odnosno dom učenika ako:

- a) učenici u toku dana imaju veći broj časova od broja časova utvrđenih ovim zakonom (član 41. ovog zakona),
- b) ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (član 46. ovog zakona),
- c) ne podnese izvještaj o uspjehu učenika u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine (član 47. ovog zakona),
- d) organizira nove oblike rada suprotno propisu (član 49. ovog zakona),
- e) ne vrši ocjenjivanje učenika u skladu sa propisom kojeg donosi ministar (član 93. ovog zakona),
- f) uputi učenika da ponovi razred, a da o prigovoru na zaključnu ocjenu nije odlučilo nastavničko vijeće (član 96. u vezi sa čl. 86. i 98. ovog zakona),
- g) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 102. ovog zakona),
- h) ne organizira ljekarski pregled uposlenika srednje škole (član 115. ovog zakona),
- i) ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika i stručnih saradnika u skladu sa Pravilnikom (član 116. ovog zakona),
- j) onemogući nesmetano i potpuno obavljanje nadzora (član 131. ovog zakona),
- k) omogući političko djelovanje u srednjoj školi (član 5. ovog zakona).

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u srednjoj školi, odnosno domu učenika, novčanom kaznom od 500 do 1.000 KM.

Član 169.

(Plaćanje novčanih kazni)

Novčane kazne izrečene za prekršaje iz čl. 167. i 168. ovog zakona izriču se i plaćaju u valuti Bosne i Hercegovine utvrđenoj zakonom o valuti, u Budžet Kantona, po srednjem kursu koji utvrđuje i objavljuje Centralna banka Bosne i Hercegovine.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 170.

(Obaveze Vlade u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

(1) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- a) Odluku sa kriterijima za finansiranje srednjih škola (član 165. ovog zakona).
- b) Pravilnik o sticanju i raspodjeli sredstava (član 164. ovog zakona).

(2) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od 6 mjeseci uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 171.

(Obaveze ministra u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

(1) Ministar će u roku od šest mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti bliže propise o:

- a) udžbenicima i nastavnim sredstvima (član 51. ovog zakona),
- b) izboru i radu školskog odbora, nadzornog odbora i direktora (čl. 134., 135., 136., 137. i 138. ovog zakona),
- c) uvjetima za formiranje tripartitnog savjetodavnog vijeća, te nadležnostima i načinu njegovog rada (član 8. ovog zakona),
- d) polaganju stručnog ispita sekretara (član 144. ovog zakona),
- e) etičkom kodeksu za uposlenike (član 53. ovog zakona),
- f) napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika (čl. 93. i 100. ovog zakona),
- g) osnivanju, radu eksperimentalne škole i proglašenju postojećih srednjih škola eksperimentalnim (član 49. ovog zakona),
- h) načinu vršenja stručnog nadzora i stručne pomoći (član 118. ovog zakona),
- i) sadržaju sistematskog ljekarskog pregleda (član 116. ovog zakona),
- j) drugim oblicima obrazovno- odgojnog rada (član 49. ovog zakona).

(2) Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- a) nastavne planove i programe za sve vrste srednjih škola predviđene ovim zakonom (čl. 35. i 36. ovog zakona),
- b) pravilnik o sticanju V stepena obrazovanja i majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja (član 63. ovog zakona),
- c) propis o sticanju dopunskog obrazovanja za nastavak školovanja na visokoškolskim ustanovama (član 61. ovog zakona),
- d) pravilnik o dodjeli pohvala, priznanja i nagrada za učenike (član 103. ovog zakona),
- e) pravilnik o inkluzivnom obrazovanju (član 72. ovog zakona),

- f) jedinstveni program rada za domove učenika (član 156. ovog zakona) i
  - g) pravilnik o kretanju učenika tokom obaveznog srednjeg obrazovanja (član 173. ovog zakona).
- (3) Do donošenja novih nastavnih planova i programa koristit će se postojeći nastavni planovi i programi.
- (4) Ministar će u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa njegovim odredbama.
- (5) Prilikom donošenja svih akata koji tretiraju problematiku iz nadležnosti sindikata ministar će provoditi konsultacije sa njihovim ovlaštenim predstavnicima.

Član 172.

(Obaveza škola u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

Srednje škole i domovi učenika dužni su uskladiti pravila i druga akta sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 173.

(Obavezno srednje obrazovanje)

- (1) Za sve učenike do navršene njihove 18. godine života srednje obrazovanje u trajanju od dvije godine je obavezno.
- (2) Obavezno srednje obrazovanje u trajanju od dvije godine započet će od školske 2010/2011. godine.
- (3) Ministarstvo obrazovanja i nauke, u saradnji sa srednjim školama i relevantnom obrazovnom i drugom infrastrukturom, uradit će programe za sticanje odgovarajućeg zanimanja I i II stepena za učenike koji iz određenih razloga ne mogu završiti srednju školu u trajanju od tri odnosno četiri godine, što podrazumijeva i definiranje nove obrazovne nomenklature zanimanja za I i II stepen složenosti.
- (4) Obavezuje se Ministarstvo da u Budžetu planira sredstva za realizaciju programa iz stava (3) ovog člana.
- (5) Za učenike iz stava (1) ovog člana ne primjenjuju se odredbe čl. 86., 89., 90. i 91., a u vezi sa članom 87. ovog zakona. Rješenja u vezi sa primjenom odredbi navedenih članova za ove učenike definirat će se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 174.

(Uposlenici zatečeni na radu u srednjoj školi)

- (1) Lica zatečena na poslovima nastavnika praktične nastave u skladu sa važećim nastavnim planom i programom u školama za srednje stručno obrazovanje i obuku sa završenim IV stepenom obrazovanja, a koja na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju najmanje 20 godina radnog iskustva na tim poslovima, mogu i dalje izvoditi ovu nastavu.

(2) Lica zatečena na poslovima sekretara škole sa završenim VII stepenom propisane stručne spreme, koja na dan stupanja na snagu imaju najmanje 20 godina radnog iskustva na pravnim poslovima, nisu obavezna polagati stručni ispit.

(3) Lica zatečena na poziciji direktora srednje škole, nakon okončanja tekućeg mandata mogu biti imenovana na dužnost direktora u istoj školi na još najviše jedan uzastopni mandat.

(4) Pripravnici i lica koja izvode nastavu, a obavezna su polagati stručni ispit, odnosno pedagoško-psihološku i metodičko-didaktičku grupu predmeta, a koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečena na radu u srednjoj školi, okončat će svoje obaveze shodno odredbama ovog zakona.

Član 175.

(Prestanak važenja zakona)

Danom stupanja na snagu ovog zakona na području Kantona prestaje da važi Zakon o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 10/04 i 34/07).

Član 176.

(Stupanje na snagu i primjena)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a primjenjivat će se od školske 2010/2011. godine.

Broj 01-02-21804/10
1. septembra 2010. godine
Sarajevo